

CURIER economic legislativ

REGLEMENTAREA CALITĂȚII ÎN CONTRACTELE ECONOMICE DE IMPORT

Importul de materii prime, de mașini și utilaje, piese de schimb etc., componentă a schimburilor noastre internaționale constituie o secvență importantă a activității comerciale a întreprinderilor, cu implicații directe asupra rezultatelor financiare a autogestunii fiecărei unități economice în parte.

Indicațiile de partid și de stat sînt clare cu privire la direcțiile de urmat. Secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** în Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, din decembrie 1977, a subliniat cu pregnanță că „Ministerul Comerțului Exterior, organele de sinteză, ministerele și unitățile economice trebuie să facă totul pentru respectarea strictă a echilibrului balanței comerciale și balanței plăților externe. Ele trebuie să asigure livrarea, în cele mai bune condiții, la calitatea corespunzătoare, a produselor destinate exportului, comercializînd mai bine mărfurile româ-

nești pe piața externă, gospodărînd mai rațional fondurile valutare de import”.

Gospodărirea rațională a fondurilor valutare destinate importului se realizează pe mai multe căi, printre care un loc de frunte îl ocupă studierea aprofundată a piețelor externe, a ofertelor primite, care să permită manifestarea unor opțiuni competente, documentate și, în final, semnarea contractelor cu partenerii externi pentru importul acelor produse care prezintă un grad înalt calitativ, la prețuri care indică o eficiență ridicată.

Pentru realizarea acestui deziderat, normele de drept privind calitatea importurilor stabilesc obligații atât pentru întreprinderile beneficiare, cît și pentru cele de comerț exterior, obligații (și răspunderi) pe care le vom analiza în cadrul prezentului documentar.

Raportul juridic intern de import

În activitatea de comerț exterior raporturile juridice dintre întreprinderile economice au o structură diferită, în funcție de natura operațiunilor și anume:

— pentru operațiunile de export se încheie, ca regulă generală, contracte economice de livrări pentru export, parteneri fiind unitățile producătoare ca furnizoare și întreprinderile de comerț exterior, ca beneficiare;

— pentru operațiuni de import, între unitățile beneficiare și cele de comerț exterior se încheie contracte economice pe bază de comision.

Contractele economice de comerț exterior pe bază de comision care se utilizează în raporturile juridice dintre întreprinderile beneficiare de import și cele de comerț exterior importatoare se deosebesc de toate cele-

alte tipuri de contracte economice; fizionomia lor proprie constă din următoarele elemente caracteristice:

— **comitentă** este în toate cazurile întreprinderea direct beneficiară a importului (care poate să fie o bază de aprovizionare, întreprindere producătoare etc.);

— **comisionară** este întreprinderea de comerț exterior importatoare;

— **obiectul contractului** îl constituie pentru întreprinderea de comerț exterior comisionară **prestarea serviciilor de specialitate** pentru încheierea contractelor comerciale externe de import și urmărirea derulării lor, iar pentru întreprinderea comitentă **plata comisionului**.

Așadar, pe cîtă vreme în contractul economic de furnizare obiectul constă din livrarea de produse și plata prețului acestora, în contractul economic de comerț exterior pe bază de comision obiectul îl constituie prestarea de servicii de specialitate și plata comisionului. Această trăsătură esențială este plină de consecințe juridice, așa cum vom vedea într-o secțiune viitoare, unde vom trata modul de

rezolvare a reclamațiilor de calitate (și cantitate), precum și răspunderea părților. Iată cum este înscris obiectul într-un **contract economic pentru import pe bază de comision încheiat** de o întreprindere de comerț exterior, cu o întreprindere beneficiară de importuri:

Art. 1. Prezentul contract are ca obiect stabilirea obligațiilor și drepturilor părților contractante în scopul încheierii și executării contractelor de import cu furnizorii externi, pentru a se realiza importul instalațiilor, mașinilor, utilajelor, materialelor, pieselor, documentației, prestarea serviciilor etc., care formează obiectul de import al comisionului și pentru care comitentul a introdus în plan fișe tehnice, cu respectarea dispozițiilor normative privind această activitate.

1.1. Contractele externe se încheie de comisionar pentru și pe contul comitentului.

1.2. Prevederile contractelor externe de import comunicate comitentului, ca și anexele sînt în totul opozabile acestuia.

În continuare, același contract, prevede în mod detaliat obligațiile părților pentru realizarea în bune condiții a importurilor;

Art. 2. Obligațiile comitentului

Comitentul se obligă:

2.1. să prezinte comisionarului fișele tehnice pentru viză și înscriere în plan, la termenele și în condițiile prevăzute în dispozițiile normative în vigoare, îngrijindu-se de asigurarea fondurilor necesare pentru plata importurilor cu indicarea standardelor, a normelor interne, ori a derogării obținute de la Consiliul de Miniștri, conform prevederilor Decretului 686/1973;

2.2. să întocmească fișele tehnice pe baza documentației necesare de natură să asigure eficiența importului respectiv;

2.3. să avizeze în timp util oferta externă cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnic și economic dintre ofertele prezentate de comisionar, astfel încât comisionarul să poată să transmită în termen comanda la extern sau să încheie contractul cu furnizorul extern.

2.4. să acorde sprijinul tehnic de care comisionarul are nevoie și să clarifice toate problemele de ordin tehnic în vederea încheierii contractului extern;

2.5. să comunice comisionarului dacă înțelege să asigure sau nu, pe timpul transportului, mărfurile care se contractează;

2.6. să recepționeze mărfurile în conformitate cu clauzele contractului extern și să întocmească actele constatatoare conform acestui contract și dispozițiilor normative interne;

2.7. în cazul constatării unor lipsuri cantitative și/sau calitative la mărfurile importate, să transmită actele de constatare comisionarului și să solicite reclamarea acestor lipsuri la furnizori;

2.8. să plătească prețul mărfurilor importate, cheltuielile de circulație pe parcurs intern, cheltuielile de depozitare, manipulare, taxele de verificare și control în țară, eventualele taxe vamale și comisionul convenit comisionarului;

2.9. să acorde asistența tehnică de care are nevoie comisionarul în cadrul rezolvării reclamațiilor sau a litigiilor externe;

2.10. să îndeplinească orice alte obligații care îi revin din contractul extern, inclusiv din eventualele contracte de cooperare ce s-ar încheia, să depună la comisionar, odată cu fișa tehnică în cazul importurilor pentru profilul de plan investiții, copie de pe actul prin care s-a aprobat investiția, în condițiile Legii nr. 71/1969.

Art. 3. Obligațiile comisionarului

Comisionarul se obligă:

3.1. să prospecteze piața externă pentru a pune la dispoziția comitentului oferte corespunzătoare fișei tehnice, precum și documentația pe care o obține;

3.2. să încheie contracte externe, pe relații corespunzătoare acordurilor, în concordanță cu prevederile planului valutar, cu respectarea elementelor din fișa tehnică și a avizului comitentului, în condițiile și la prețurile cele mai favorabile, pe bază de analize și documentații de prețuri;

3.3. să urmărească executarea contractului extern din punct de vedere comercial și juridic;

3.4. să transmită comitentului, elementele esențiale ale contractului extern sau copia acestuia, îndată ce se află în posesia lui;

3.5. să dea instrucțiunile necesare organizațiilor competente pentru transmiterea și vămuirea mărfurilor, încheind, când este cazul, contractele aferente în contul comitentului;

3.6. să efectueze plățile externe, întocmind formele necesare în acest scop;

3.7. să întocmească formele privind decontarea internă conform dispozițiilor normative în vigoare.

3.8. să transmită furnizorilor externi reclamațiile comitentului și să urmărească rezolvarea lor potrivit prevederilor contractului extern;

3.9. să facă demersurile necesare direct sau prin intermediul organizațiilor de specialitate, pentru obținerea despăgubirilor convenite, în cazul degradării, distrugerii sau pierderii mărfurilor contractate, în timpul transportului lor pe parcursul extern;

3.10. să pună la dispoziția comitentului sumele încasate de la furnizorii externi în contul reclamațiilor, în termen de 5 zile de la primirea lor;

3.11. să pună la dispoziția comitentului, contravaloarea în lei a penalizărilor încasate de la furnizorii externi, potrivit reglementărilor în vigoare;

3.12. să susțină și să apere drepturile și interesele comitentului rezultate din contractul extern; în cazul când pretențiile părților din acest contract nu pot fi rezolvate pe cale amiabilă, comisionarul va susține și apăra drepturile și interesele comitentului în fața organelor arbitrale sau a instanțelor judecătorești competente, cu participarea delegaților împuterniciți ai comitentului ori de câte ori aceasta va fi cerut de către comitent sau de de comisionar.

Contractul economic pentru import pe bază de comision, fiind un contract intern, respectiv făcând parte din familia contractelor economice, îi sunt aplicabile normele înscrise în Legea contractelor economice. Dată fiind importanța pe care o prezintă importurile pentru economia națională, modalitățile de asigurare a calității produselor provenite din import sunt riguros reglementate prin Decretul nr. 686/1973, publicat în B. Of. nr. 208/1973, cu modificările ulterioare. Cum această lege constituie actul normativ de bază, prin care sînt stabilite condițiile în care trebuie să se desfășoare operațiunile de contractare și derulare a contractelor comerciale

internaționale care au ca obiect importuri, considerăm necesar să prezentăm, în continuare, obligațiile ce revin întreprinderilor de comerț exterior importatoare și unităților beneficiare de importuri, a căror neîndeplinire pot atrage răspunderi contractuale, evident, în lumina actului normativ menționat.

Contractele de import – clauze privind calitatea produselor

Ca o consecință directă a mecanismului de import instituit, spre deosebire de export, unicul instrument juridic de formațiune convențională în care se concretizează obiectul importului, condițiile de calitate, cele de derulare și de soluționare a eventualelor reclamații calitative și cantitative, îl constituie contractul comercial internațional, încheiat cu un partener extern, vânzător-exportator, și de o întreprindere de comerț exterior, cumpărătoare-importatoare.

Rezumindu-ne numai la determinarea calității și la clauzele asiguratorii privind executarea întocmai a obligațiilor asumate de vânzător, în cele ce urmează vom sintetiza prevederile Decretului nr. 686/1973.

● **Operațiuni precontractuale.** Art. 5, alin. 1, din Decretul amintit prevede că „în scopul satisfacerii, în condiții cât mai bune, a cerințelor economiei naționale, pentru transformarea contractului extern cu privire la importuri într-un instrument eficient de asigurare a calității produselor importate, unitățile cu activitate de comerț exterior și cele beneficiare de importuri au obligația ca în faza premergătoare încheierii contractelor externe să asigure prosperitatea pieții, selectarea firmelor furnizoare, verificarea prealabilă a calității și caracteristicilor nepoluante ale produselor care vor forma obiectul importului, precum și ale proceselor tehnologice în care acestea vor fi încorporate (prin încercări și testări pe instalații și utilaje similare existente în funcțiune la alți clienți externi, livrări de mașini și echipamente de probă pentru testări și omologări în țară, folosirea de loturi de probă pentru încercări pe instalații industriale existente sau pe instalații pilot și altele asemenea), precum și alte măsuri care să asigure calitatea produselor importate”.

Evident, pentru a se lua decizia privind oferta care urmează a fi acceptată se iau în considerare și alte elemente ale competitivității — prețul, condițiile de livrare etc.

● **Clauze privind calitatea.** O primă condiție pe care o instituie legea este aceea a respectării nivelului de calitate și tipizarea realizată în economia

noastră. Într-adevăr, prin art. 2 al a-celuiasi Decret a fost instituită obligația ministerelor și a celorlalte organe centrale beneficiare de importuri, precum și a întreprinderilor de comerț exterior, ca la importul de materii prime, materiale, utilaje și instalații complexe să respecte prevederile standardelor de stat sau ale normelor tehnice interne și de tipizare în vigoare în țară. În cazurile în care unele importuri nu se încadrează în prescripțiile din standarde sau norme tehnice ori pentru care nu există asemenea standarde sau norme se vor putea efectua numai cu aprobarea Consiliului de Miniștri, la propunerea ministerelor și celorlalte organe centrale interesate, avizată de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

În funcție de obiectul contractual, în contractul comercial de import, potrivit art. 10 din Decret, se vor prevedea parametrii tehnici și condițiile de calitate potrivit temelor tehnice, fișelor tehnice sau celor înscrise în oferte acceptate de unitățile beneficiare ale importurilor, metodele de determinare a calității, locul unde se va efectua controlul sau recepția, documentele care se încheie în urma controlului sau recepției efectuate, modalitățile de soluționare a litigiilor în cazul produselor necorespunzătoare calitativ față de clauzele contractuale.

În cazul importului unor produse cu caracteristici speciale, art. 6 din Decret prevede:

— pentru aparatele de măsură și control, medicamente și alte produse provenite din import, care prin reglementările legale în vigoare sînt supuse verificării de tip sau omologării prealabile în țară, la institute și laboratoare de specialitate autorizate de către Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, unitățile cu activitate de comerț exterior sînt obligate să trateze cu partenerii externi includerea în contracte a unei clauze potrivit căreia aceștia vor trebui să obțină certificatul de verificare de tip sau de omologare corespunzător;

— pentru cazanele cu aburi, recipientele sub presiune, instalațiile de ridicat și aparatele consumatoare de combustibil, în contracte se va prevedea obligativitatea ca acestea să corespundă normativelor în vigoare în țară, menționîndu-se totodată că sînt supuse verificării inspecției tehnice de resort din cadrul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, în vederea autorizării de funcționare, dacă nu există convenții de recunoaștere reciprocă între acestea și organe similare din țara exportatoare;

— pentru importurile de produse alimentare, unitățile cu activitate de comerț exterior și cele beneficiare ale

importurilor sînt obligate să prevadă în contractele externe clauze precise cu privire la indicii sanitari stabiliți prin normele de igienă în vigoare în Republica Socialistă România sau, în lipsa acestora, să ia avizul prealabil al Ministerului Sănătății.

În contractele comerciale internaționale se vor înscrie clauze privind obligația vinzătorului extern de a transmite, odată cu produsele și documentele prin care se certifică îndeplinirea condițiilor de calitate prescise, instrucțiuni de exploatare și întreținere, cărți tehnice și alte asemenea documente; pentru mașini, utilaje și instalații, precum și pentru bunurile de consum de folosință îndelungată, se vor prevedea în contracte condițiile de asigurare a funcționării — termene de garanție, piese de schimb, service —, precum și, după caz, documentația necesară pentru executarea în țară a pieselor de schimb cu uzură rapidă (art. 1 din Decret).

● **Semnarea și comunicarea contractului.** Ca regulă generală, contractele comerciale internaționale de importuri se semnează numai de părțile din contract, respectiv vinzătorul extern și întreprinderea de comerț exterior importatoare. De la această regulă, Decretul nr. 686/1973 face următoarea excepție, prin art. 8: „Contractele de import de valori importante vor fi încheiate cu prealabila consultare a juriconsultului întreprinderii de comerț exterior de resort și vor fi semnate în mod obligatoriu de către acesta și de către beneficiarii importurilor respective, cărora le vor fi remise copii de pe contracte în termen de 5 zile de la semnare”.

În continuare, art. 10, alin. 2, din același Decret prevede următoarele: „Unitățile cu activitate de comerț exterior sînt obligate să comunice, în termen de 10 zile, unităților beneficiare de importuri condițiile de calitate, de control și de recepție stabilite prin contractele externe”.

Textele de mai sus ne obligă la unele comentarii:

— semnarea contractului extern de către beneficiarul importului nu este decît o cale de a-si da acceptul asupra conținutului, fără ca el să devină parte în contract;

— cu privire la data la care trebuie încunostiințat beneficiarul de import constatăm o inadvertență — 5 zile în prima situație și 10 zile în cea de-a doua — pe care nu o considerăm justificată; credem că un termen unic de 5 zile ar fi prea suficient pentru o asemenea comunicare.

Oricare ar fi termenul de remitere (5 sau 10 zile), la primirea copiilor de pe contractele externe sau numai a unor extrase privind condițiile de calitate, de control și de recepție întreprinderile beneficiare au obligația să le verifice, sub un dublu aspect:

— în primul rînd se verifică dacă condițiile de calitate, control și recepție corespund fișelor tehnice sau acceptului dat pe orice altă cale;

— de asemenea, se verifică dacă odată cu comunicarea elementelor de mai sus, în documentul primit se arată termenul pînă la care se pot formula reclamații externe și cu ce documente se probează lipsurile cantitative sau calitative.

Neconformitatea condițiilor din contractul comercial extern cu acceptul dat, sau lipsa termenului de reclamație, îndreptățește pe beneficiarul de import să solicite întreprinderii de comerț exterior importatoare să remedieze, în timp util, neconformitatea sau lacunele constatate.

Derularea contractelor — controlul și recepția

Decretul nr. 686/1973 cuprinde importante prevederi și cu privire la derularea contractelor comerciale internaționale de import, în special, cu privire la controlul și recepția produselor.

Art. 4 din Decret prevede că „unitățile beneficiare ale importurilor, precum și, după caz, unitățile cu activitate de comerț exterior, au obligația de a efectua recepția calitativă și cantitativă a produselor importate, în termenele și în condițiile convenite cu partenerul extern prin contract, astfel ca eventualele reclamații cu privire la calitate sau cantitate să poată fi făcute în termen de către unitățile cu activitate de comerț exterior...”. În acest scop, art. 13 prevede că unitățile beneficiare de importuri sînt obligate să organizeze controlul și recepția produselor importate, potrivit reglementărilor legale în vigoare și prevederilor din contractele externe. În continuare, prin același articol se stabilește că beneficiarilor de importuri le revine obligația de descărcare, manipulare, transport și depozitare, în vederea efectuării probelor de calitate, cu respectarea termenelor înscrise în contractul comercial extern de import.

Pentru menținerea calității produselor importate, pe toată durata transportului, manipulării și depozitării acestora Decretul obligă unitățile de transport naval, aerian, feroviar și rutier, precum cele de încărcare, descărcare și depozitare din porturi, aeroporturi și gări să depună toate diligențele de buni gospodari.

O importanță deosebită acordă actul normativ pe care îl analizăm comisiilor de recepție; astfel, art. 14 prevede că „recepția produselor importate se efectuează prin comisii de recepție a căror competență și compoziția se vor stabili, după natura nomenclatoarelor de produse din import, prin hotărâri ale Consiliului de Miniștri, ordine ale conducerii ministerelor și celorlalte organe centrale, decizii ale conducerilor centralelor industriale și unităților beneficiare de importuri sau, după caz, ale unităților cu activitate de comerț exterior”.

Dată fiind importanța și complexitatea utilajelor tehnologice, instalații etc., Decretul stabilește (art. 15) că în contracte se va putea prevedea și posibilitatea de a se realiza controlul pe principalele faze de fabricație în uzinele producătoare, prin delegați ai părții române, semnatare a contractului, sau prin organizații străine de control de specialitate împuternicite de cumpărător.

Cu privire la locul efectuării controlului art. 18 din Decret prevede următoarele:

— controlul calității produselor din import se va executa la destinație, în porturi sau stații de frontieră, numai la acele produse la care prin contractele încheiate cu partenerii externi se prevede expres acest control; controlul se poate efectua direct de către unitățile beneficiare ale importurilor sau prin mandatarii acestora; la celelalte produse la care nu există astfel de obligații contractuale, controlul calității se efectuează la unitățile beneficiare interne ale importurilor;

— controlul efectuat la destinație, în porturi sau puncte de frontieră, nu exclude controlul la furnizorii externi și la beneficiarii interni, în vederea depistării eventualelor vicii ascunse;

— în cazul cînd prin contractele externe se prevăd controlul și recepția cantitativă și calitativă numai la încărcare, unitățile beneficiare de importuri nu sînt exonerate de obligația de a efectua controlul și recepția finală la destinație; controlul și recepția produselor din import la încărcare se vor putea accepta la contractele externe numai pe baza acordului scris intervenit între conducerea unității cu activitate de comerț exterior și cea a unității beneficiare de importuri.

Subliniem în încheierea acestei secțiuni că potrivit Decretului nr. 686/1973, art. 19. „Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor va controla, în condițiile legii, modul cum beneficiarii de importuri realizează recepția acestora potrivit clauzelor contractuale. În acest scop, unitățile beneficiare de importuri și, după caz, unitățile cu activitate de comerț exterior sînt obligate să organizeze evidența recepțiilor efectuate”.

Reclamații de calitate — localizarea pagubelor

Am arătat într-o secțiune precedentă că întreprinderile beneficiare de importuri, pentru a-și valorifica constatările cu privire la calitatea (sau cantitatea) produselor trebuie să remită reclamații, la care se anexează documentele probatorii înscrise în contractul extern, întreprinderilor de comerț exterior importatoare, în termen de 15 zile înainte de expirarea termenului stabilit de părți (art. 15, din Decretul nr. 686/1973. La rîndul ei, întreprinderea de comerț exterior, primind reclamația de la beneficiarul importului, potrivit art. 20 din Decret, sînt obligate să acționeze în conformitate cu clauzele contractuale, în vederea obținerii de bonificații, recuperării daunelor determinate de calitatea necorespunzătoare a produselor importate sau, după caz, pentru înlăturarea acestora.

Problema care se pune: Cine suportă pagubele care eventual s-ar produce ca urmare a soluționării nefavorabile a reclamației formulate de întreprinderea de comerț exterior, în baza aceluia primite de la beneficiarul importului?

Răstpunsul la această întrebare rezidă din natura juridică a raporturilor care iau naștere în cazul importurilor și anume:

— din împrejurarea că potrivit contractului economic pe bază de comision contractul comercial extern se încheie în contul întreprinderii beneficiare de import, rezultă că toate consecințele care decurg din acest din urmă contract se localizează în gestiunea comitentului, respectiv a întreprinderilor beneficiare;

— această regulă nu se aplică în cazurile în care comisionarul — întreprinderea de comerț exterior importatoare — se află în culpă, care poate consta din: nerespectarea condițiilor de calitate convenite cu beneficiarul de import cu ocazia încheierii contractului comercial extern, neurmărirea derulării întocmai a contractului comercial de import, lipsa de diligență în valorificarea totală la extern a reclamațiilor de calitate etc.; în asemenea cazuri paguba care nu poate fi recuperată de la vinzătorul extern urmează să fie suportată de comisionar.

Consecințele negative ale executării contractelor comerciale internaționale de import care se localizează în gestiunea întreprinderii beneficiare de import pot fi datorate unor cauze ca: întocmirea eronată sau incompletă a fișei tehnice ori a altor documente prin care se stabilesc condițiile de calitate; lipsa de exigență la efectuarea controlului și a recepției produselor primite; întocmirea defectuoasă a documentelor de constatare a lipsurilor calitative (sau cantitative),

cu nerespectarea prevederilor din contractul extern, comunicate de întreprinderea de comerț exterior importatoare; neremitarea în termen a reclamației interne și a documentelor probatorii etc.

Pentru a fi și mai bine înțelese ipostazele în care paguba se localizează în gestiunea beneficiarului de import și cele în care rămîn în sarcina importatorului am considerat util să prezentăm, în continuare, un număr de spețe soluționate de Arbitrajul de Stat Central.

● **Încheierea necorespunzătoare a contractelor comerciale de import.** Într-un litigiu dintre reclamanta-beneficiară de import, Baza de aprovizionare și desfacere — M.I.M. și pîrita I.C.E. Mecanoexportimport, alături de care a fost introdusă în cauză, ca a doua pîrită, beneficiara efectivă, s-a statuat de către Arbitrajul de Stat Central că aceasta din urmă trebuie să suporte cheltuieli de arbitraj (intrucît între timp, piesele necorespunzătoare din punct de vedere calitativ au fost valorificate, iar ca urmare pretențiile reclamantei au fost restrînse). Pîrita II (beneficiara efectivă a importului) a formulat cerere de re-arbitraj, susținînd să greșit a fost obligată la plata cheltuielilor de arbitraj, deoarece nu are nici o culpă în importul pieselor necorespunzătoare, atîta timp cît prin fișa tehnică depusă comisionarei a nominalizat exact reperele pieselor de import. Prin decizia primului arbitru le stat nr. 1251/1976 s-a reținut ca fondată susținerea petiționarei, iar ca urmare a fost obligată la plată întreprinderea de comerț exterior comisionară, care în mod culpabil a contractat la extern piese neconforme cu fișele tehnice depuse de beneficiară, fișe care exprimau nevoile reale ale acesteia.

O altă speță demonstrează consecințele negative a avizărilor superficiale a ofertelor vinzătorilor externi. În cadrul rezolvării unui litigiu — a cărui soluție finală a fost dată prin decizia primului arbitru de stat, nr. 2558/1974 — s-a stabilit că la cererea întreprinderii de comerț exterior, furnizorul extern a remis o ofertă cuprinzînd parametrii dimensionali ai produselor. Oferta fiind trimisă beneficiarului de import, acesta a avizat-o ca fiind corespunzătoare necesităților beneficiarului; cu toate acestea, beneficiarul a refuzat să primească produsele și să achite contravaloarea lor pe motiv că ele n-au corespuns, totuși dimensional, necesității sale. Acest refuz s-a considerat nejustificat deoarece, în speță, faptul că s-au contractat și importat produse în alte caracteristici decît cele necesare s-a datorat beneficiarului de import care este ținut să suporte consecințele culpei sale. Evident, în asemenea situații paguba produsă prin lipsa de exigență la verificarea parametrilor tehnici și

calitativă prevăzută în oferta externă se localizează la întreprinderea beneficiară de import alflată în culpă și, în final, în sarcina persoanelor care nu și-au îndeplinit în mod corespunzător atribuțiile de serviciu.

● **Consecințele generatoare de pagube pentru întreprinderile beneficiare de import ca urmare a neînțelegerii naturii juridice a raporturilor contractuale de comision.** În soluționarea litigiului ce a făcut obiectul dosarului nr. 3232/1976, Arbitrajul de Stat Central a reținut că reclamanta (beneficiară de import) și-a întemeiat pretențiile pe contractul economic de comerț exterior pe bază de comision încheiat cu pârta (întreprindere de comerț exterior), solicitând ca aceasta să fie obligată să-i plătească contravaloarea unor lipsuri cantitative constatate la primirea produselor de import. Din prevederile contractului intern a rezultat că pârta nu avea calitatea de unitate furnizoare a produselor din import cu lipsuri cantitative constatate de reclamantă, ci calitatea de comisionară. „Ca atare — se reține în cuprinsul hotărârii nr. 4710/1976 — chiar în condițiile încheierii unor acte de constatare opozabile care a-testă culpa furnizorului extern, pârta comisionară nu ar putea fi obligată la plată atâta vreme cât nu se dovedește că nu și-a îndeplinit obligațiile asumate prin contractul menționat“.

Potrivit acestui contract, s-a reținut de către organul de arbitraj, pârtei îi reveneau următoarele obligații invocate de către reclamantă în susținerea acțiunii sale: să transmită furnizorilor externi reclamațiile comitentului și să urmărească rezolvarea lor conform prevederilor contractului extern; să pună la dispoziția comitentului sumele încasate de la furnizorii externi în contul reclamațiilor în termen de 5 zile, de la obținerea lor; să susțină și să apere interesele comitentului, precum și drepturile acestuia rezultate din contractul extern —, dacă pretențiile părților din contractul extern nu pot fi rezolvate pe cale amiabilă. În acest sens, comisionarul are obligația să susțină și să apere drepturile și interesele comerciale și juridice ale comitentului în fața organelor de arbitraj pe a instanțelor judecătorești competente cu participarea delegaților imputerniciți ai acestuia, ori de câte ori aceasta va fi cerută de comitent sau de comisionar.

În soluționarea acțiunii, arbitrajul a reținut că nu există motive pentru angajarea răspunderii pârtei comisionare întrucât „din actele dosarului și din susținerile părților nu rezultă nici un element de natură să conducă la concluzia că la data introducerii acțiunii, precum și la data pronunțării hotărârii, pârta nu ar fi executat obligațiile de mai sus“. În adevăr, pârta comisionară a remis reclamația, a stăruit pentru rezolvarea ei, dar nu a obținut nici o sumă pe care s-o transmită reclamantei comitente. Cât privește acționarea furnizorului extern,

pârta-comisionară și-a îndeplinit obligațiile ce-i reveneau, introducând acțiune la organul de arbitraj competent, acțiune ce nu era soluționată la data pronunțării hotărârii la care ne referim. Acest mod de a vedea este perfect întemeiat fiind în concordanță cu principiul general în materia contractului de comision, principiu potrivit căruia comisionarul nu răspunde de îndeplinirea obligațiilor luate de terța personală cu care a contractat. Am subliniat mai sus că împrejurarea că contractul comercial internațional de import se încheie în **contul unității beneficiare** are drept consecință faptul că aceasta nu poate formula pretenții împotriva comisionarei — întreprinderea de comerț exterior — pe simplul motiv că la recepție la lotul de marfă primit s-au constatat lipsuri cantitative sau defecțiuni calitative, funcționale.

Neluarea în considerare a trăsăturilor proprii ale contractului de comision de către unii beneficiari de import rezultă și din hotărârea nr. 4803/1978 a Arbitrajului de Stat Central, din care cităm: „Analizându-se pretențiile reclamantei, se reține că între părți există raporturi de comision iar nu de furnizare, astfel că pârta nu poate să fie obligată la restituirea valorii produselor în discuție pentru simplul fapt al necorespunderii lor calitative. Într-adevăr, unitatea de comerț exterior comisionară răspunde numai pentru neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în această calitate. Ea nu răspunde pentru faptele imputabile furnizorului străin, printre care și livrarea necorespunzătoare calitativ“.

Analizându-se modul cum pârta s-a conformat îndatoririlor sale de unitate comisionară, se constată că după ce la 14 august 1978 a primit de la reclamantă toate datele necesare reclamației, a formulat reclamație la extern în ziua de 5 septembrie 1978, a revenit la 15 septembrie 1978, obținând de la acest furnizor răspunsul din 12 octombrie 1978 prin care comunică faptul că a transmis reclamația producătorului, urmând să facă o nouă comunicare în funcție de răspunsul acestuia. La 3 noiembrie 1978 pârta a făcut o nouă venire.

Din cele învederate rezultă că pârta a îndeplinit în mod corespunzător îndatoririle care i-au revenit în legătură cu transmiterea reclamației la extern. Susținerea reclamantei că s-ar putea reține o asemenea îndeplinire a îndatoririlor numai dacă furnizorul extern ar fi fost acționat de pârta pe cale arbitrală, nu poate fi primită. Într-adevăr, față de data transmiterii reclamației și a răspunsului primit, nu era cazul introducerii acțiunii împotriva furnizorului străin.

De asemenea, nu este cazul amânării soluționării litigiului de față pînă la primirea răspunsului definitiv de la furnizorul extern întrucât, așa cum s-a reținut, pînă în prezent pârta și-a

îndeplinit în mod corespunzător obligațiile ce-i reveneau. Dacă în viitor, față de faptele juridice ce ar surveni, pârta nu și-ar îndeplini îndatoririle (de pildă, nu ar introduce acțiune împotriva furnizorului extern vinovat de rezolvarea negativă a reclamației), reclamanta are deschisă calea unei noi acțiuni, avînd ca obiect daunele ce i s-au cauzat prin neîndeplinirea acestor îndatoriri“.

Prin considerentele reproduse se demonstrează că, atîta vreme cît nu s-a constatat neîndeplinirea culpabilă de către întreprinderea de comerț exterior a vreunei obligații ce-i revine în calitate de unitate comisionară, nu există temei pentru angajarea răspunderii sale și nici nu se justifică introducerea acțiunii la arbitraj. Abia din momentul încălcării culpabile a acestor obligații se naște dreptul la acțiune și deci, îndreptățirea formulării pretențiilor.

● **Efectuarea controlului în neconformitate cu prevederile contractului comercial internațional.** Într-un litigiu supus spre soluționare Comisiei de arbitraj internațional din București, reclamanta — o organizație de comerț exterior străină — a invocat lipsa de calitate a unui lot de beton celular autoclavizat primit de la vinzătorul român a cărui calitate, potrivit contractului comercial de vânzare internațională, era determinată prin referire la Standardul de stat 7344—70; potrivit acestui standard pentru a se determina caracteristicile fizice și mecanice ale betonului celular autoclavizat se scot probe în formă de cub, cu dimensiunile 10/10/10 cm., din blocurile sau plăcile contestate din punct de vedere calitativ de către cumpărător. Pentru dovedirea temeiniciei susținerilor sale, reclamanta a depus la dosar un certificat de control eliberat de un institut de specialitate.

Comisia de arbitraj a reținut prin hotărârea nr. 205/1977 că verificarea fizico-mecanică a mării livrate s-a făcut pe cuburi de beton avînd dimensiunile de 7/7/7 cm., fără reprezentarea vinzătorului, cu alte cuvinte fără consimțămîntul său. În consecință, organul arbitral a constatat că expertiza de la destinație „nu a ținut seama de prevederile STAS 7344—70, potrivit cărora era obligatoriu ca aceste cuburi să aibă dimensiunile de 10/10/10 cm., cu o toleranță de plus sau minus 2 mm“.

În continuare, hotărârea nr. 205/1977 a statuat următoarele: „În condițiile arătate, concluziile la care a ajuns Institutul de specialitate nu pot fi luate în considerare, fiindcă expertiza s-a efectuat în alt mod decît cerea standardul de stat aplicabil în cauză, astfel că rezultatele au putut să fie deformate în detrimentul producătorului, rezistența la presiune a cuburilor de beton de 7/7/7 cm. prezentînd inevitabile deosebiri față de cea a cuburilor mai mari, cu dimensiunile de

10/10/10 cm. Întrucît cumpărătorul nu a făcut o dovadă concludentă a pretenșilor lipsiri calitative ale mărfii ce i-a fost livrată, deși îi incumba sarcina acestei probe, acțiunea se respinge“.

Speța expusă mai sus demonstrează atenția care se impune a fi acordată documentațiilor tehnice adoptată prin contractele comerciale externe cu privire la calitate și, în special, cu privire la modul de respectare a acestora cu ocazia verificărilor parametrilor calitativi. Presupunind că în speța dată beneficiarul importului ar fi fost o întreprindere din țara noastră este mai mult decât evident că efectuarea controlului după alte criterii decât cele prevăzute în contractul extern ar fi condus la localizarea pagubei în gestiunea acesteia, cu toate consecințele negative care decurg.

● **Valorificarea pretențiilor rezultate din reclamații — decăderea din termenul contractual stabilit.** Într-o întreprindere de comerț exterior comisionare încheie contractele comerciale internaționale în nume propriu; din acest fapt decurge o importanță consecință, așa cum am arătat într-o acțiune precedentă: **formularea oricăror pretenții față de vânzătorul extern nu o poate face decât întreprinderea de comerț exterior comisionară,** parte în contractul extern. Așa fiind, după cum a reținut și primul arbitru de stat, prin Decizia nr. 313/1975, în îndeplinirea sarcinilor ce le revin potrivit art. 24 din Legea nr. 1/1971, întreprinderile de comerț exterior trebuie să ia toate măsurile și să depună toate diligențele nu numai legate de încheierea contractului extern, dar și de a determina executarea acestuia în condițiile stabilite, urmărind pe parcurs modul în care are loc executarea, stăruind ca partenerul extern să-și respecte întocmai obligațiile și valorificînd împotriva lui toate drepturile ce îi conferă puterea obligatorie a contractului încheiat. În speța citată, s-a reținut că întreprinderea de comerț exterior nu a depus toate diligențele pentru a obține de la furnizorul extern suma corespunzătoare valorii lipșurilor calitative constatate de către beneficiarul de import la primirea mărfurilor; ca urmare, s-a decis de arbitraj că în mod îndreptățit trebuie angajată răspunderea acestei unități pentru plata daunelor echivalente cu suma ce nu s-a recuperat de la vânzătorul extern.

Pentru a obține de la vânzătorul extern a despăgubirilor corespunzătoare pagubei suferite de beneficiarul de import o problemă importantă prezintă respectarea termenului de formulare a reclamațiilor privind calitatea produselor (sau a lipșurilor cantitative). Pentru ca comisionarul importator să poată remite în termen asemenea reclamații, vânzătorul intern este obligat să comunice în timp util reclamația sa, împreună cu documen-

tele doveditoare. Într-o speță înaintată spre soluționare Arbitrajului de Stat central, reclamantul a cerut întreprinderii de comerț exterior importatoare, să o dezdăuneze cu contravaloarea lipșurilor cantitative constatate la marfa livrată. Respingîndu-i-se acțiunea, reclamantul, a susținut în cererea de rearbitrare introdusă, că nu a avut cunoștință de data cînd expiră termenul în care importatorul putea să-i transmită reclamația către furnizorul extern pentru obținerea pretențiilor sale. Arbitrajul a reținut că termenul de reclamație pentru lipșurile cantitative, potrivit clauzelor din contractul extern pe care comisionarul îl încheiase cu partenerul străin era de 90 de zile, calculat de la data ieșirii mărfurilor din frontiera țării furnizorului. S-a mai reținut că în contractul de comision, încheiat între întreprinderea importatoare și beneficiarul de import, termenul în care acesta era ținut să-și formuleze reclamațiile pentru lipșurile cantitative era cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea termenului de reclamație din contractul extern. Importatorul a făcut cunoscut beneficiarului intern toate aceste termene, în timp util. Dat fiind că reclamantul, deși aflat în posesia datelor necesare, nu și-a formulat pretențiile în termenul prescris, ci într-unul de 106 zile, pe bună dreptate cererea de rearbitrare a fost respinsă. (Decizia P.A.S. nr. 1493/1976).

O problemă deosebită legată de momentul efectuării constatării lipșurilor cantitative sau calitative o prezintă importurile derulate prin unități beneficiare intermediare, beneficiarul contractual fiind o bază de aprovizionare. În asemenea situații se pune problema respectării întocmai a termenului extern de reclamații; cu alte cuvinte, se pune problema de asigurarea condițiilor necesare pentru efectuarea constatărilor într-un moment util în raport cu termenul de reclamație. În caz contrar, unitatea socialistă în culpă răspunde patrimonial, așa cum rezultă și din practica arbitrală. Prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1300/1977 s-a reținut că termenul de reclamație de 3 luni prevăzut de Condițiile generale de livrare C.A.E.R. — aplicabil în raportul dintre unitatea importatoare și furnizorul extern — s-a pierdut din culpa bazei reclamante care nu a efectuat recepția produselor la primirea acestora. Respectivăle produse au fost primite de unitatea efectiv beneficiară în ultimele zile din cele 3 luni, cînd practic nu mai era posibilă transmiterea reclamației în termen. Ca urmare a faptului că reclamanta — bază de aprovizionare — a avut cunoștință din actele ce i-au fost transmise de către întreprinderea de comerț exterior de faptul că importul se realiza conform Condițiilor generale de livrare C.A.E.R., cunoscînd, implicit, termenul de reclamație aplicabil, prin modul cum s-a comportat, a determinat

pierderea probabilității de a se obține de la furnizorul extern reparația datorată pentru viciile calitative constatate la produsele livrate, a fost obligată prin hotărîrea citată la suportarea prejudiciului în cauză.

Alte spețe soluționate de organele de arbitraj scot în evidență faptul că, deși constatarea viciilor se face într-un moment util, transmiterea actului de constatare are loc cu întârziere, determinînd respingerea reclamației de către furnizorul extern pe motiv de tardivitate. Astfel, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 937/1976 s-a constatat că apărarea pîrteii beneficiare efective a fost înlăturată de arbitraj pe considerentul că viciile calitative ale materialelor primite din import au fost stabilite de comisia de recepție la 25 iunie 1974, dar actul de constatare a fost comunicat bazei reclamante abia la 25 octombrie 1974, odată cu întîmpinarea. În această situație, baza reclamantă nu mai putea reclama cu succes, prin intermediul unității cu atribuții de comerț exterior, viciile calitative la furnizorul extern.

Cheltuielile implicate de înlocuirea mărfii calitativ necorespunzătoare au făcut obiectul mai multor litigii soluționate de arbitrajul de stat. Într-o speță a cărei soluție a fost dată prin hotărîrea Arbitrajului Central de Stat, nr. 1381/1974, s-a statuat că întreprinderea de comerț exterior importatoare nu poate fi obligată la suportarea acestor baze întrucît a întreprins toate demersurile pentru înlocuirea mărfii reclamate ca necorespunzătoare calitativ. Soluția a fost infirmată prin Decizia primului arbitru de stat nr. 2294/1974 pe considerentul că potrivit par. 32 pct. 2 din Condițiile generale de livrare CAER 1968/75, toate cheltuielile de transport și de altă natură legate de returnarea și înlocuirea mărfurilor defecte se suportă de către furnizorul extern. Față de textul convenției, care are putere de normă de drept pentru părțile din contractul comercial internațional, întreprinderea de comerț exterior nu trebuia să-și considere îndeplinite obligațiile prin înlocuirea mărfii defecte, ea trebuia să recupereze și taxele de verificare în temeiul dispoziției normative citate, deoarece — așa cum se reține în decizia amintită — „întreprinderile specializate de comerț exterior trebuie să ia toate măsurile și să depună toate diligențele nu numai de a încheia contractul extern la timp și în concordanță cu nevoile beneficiarului intern, dar și de a determina executarea aceluși contract în condițiile stabilite, urmărind pe parcurs modul cum are loc executarea, stăruind ca partenerul extern să-și respecte întocmai obligațiile asumate și valorificînd împotriva lui toate drepturile ce i le conferă puterea obligatorie a contractului încheiat“.

dr. Al. DETEȘAN
drd. Radu DEMETRESCU

organizare

Delegarea competenței
de emitere a deciziei de imputare

Potrivit art. 107 (1) din Codul muncii, decizia de imputare se emite de către conducătorul unității, iar în cazul în care plata sau restituirea urmează a se face de conducătorul unității sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singure sau împreună cu alte persoane, decizia de imputare se emite de acest organ.

În aplicarea art. 107 (1) din Codul muncii, prin Decizia de îndrumare nr. 1/1976, Plenul Tribunalului Suprem a satuat că prin **conducătorul unității** „se înțelege în primul rând organul care, în baza legii sau statutelor, are dreptul să angajeze unitatea și prin care unitatea socialistă investită cu personalitate juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile”. Decizia de îndrumare citată (în C.D. 1976, pag. 8—28) recunoaște, în sensul aceleiași prevederi legale (art. 107 (1) din Codul muncii), dreptul de a emite decizii de imputare și conducătorilor unităților componente ale centralelor cu gestiune economică, dar fără personalitate juridică, cit și conducătorilor unităților componente cu gestiune economică fără personalitate juridică, înființate în cadrul întreprinderilor foarte mari și complexe, potrivit art. 8 din Decretul nr. 16/1973.

În literatura juridică, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 5/1978, cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat (în B. Of. Partea I, nr. 56, din 12 iulie 1978), s-a susținut că, pornindu-se de la prevederile de principiu cuprinse în art. 53 litera „g” și art. 63 litera „h” din Legea nr. 11/1971 (abrogată prin Legea nr. 5/1978) cit și de la tendința degrevării conducătorilor de unități de o serie de activități — competența de a emite decizia de imputare poate fi delegată altor persoane din unitate având fie o funcție de conducere, fie o funcție de execuție. (În acest sens, Șerban Belingrădeanu, „Răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă”, Editura științifică, București, 1973, pag. 98—99; dr. C. Jorjescu, drd. Gh. Țigăeru, Cartea întreprinderii, Volumul IV, Supliment la „Viața Economică”, 1974, pag. 454).

Legea nr. 5/1978, cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, prin art. 50, litera „h”, prevede — corespunzător art. 63 litera „h” din Legea nr. 11/1971 —, că directorul general al centralei „aprobă delegările de atribuții pe trepte ierarhice și compartimente de muncă, pe baza structurii organizatorice și a regulamentului de organizare și funcționare a centralei”. Cit privește

atribuțiile directorului întreprinderii cu personalitate juridică, acestea au fost stabilite prin art. 39 din Legea nr. 5/1978, între care nu a mai fost reprodusă prevederea art. 55 litera „g” din Legea nr. 11/1971. S-a prevăzut, în schimb, în plus, atribuția de a asigura „aplicarea măsurilor aprobate privind integritatea patrimoniului întreprinderii și recuperarea pagubelor aduse avutului obștesc” (art. 39 litera „f”), atribuție care vizează, credem, și emiterea deciziilor de imputare prin care se asigură realizarea unor drepturi de creanță ale unității.

Prin art. 72 din Legea nr. 5/1978 se stabilește că centralele și întreprinderile pot avea în structura de producție și unități componente cu gestiune economică dar fără personalitate juridică ai căror șefi, potrivit art. 75 din aceeași lege, pot încheia contracte cu persoane fizice și juridice pe baza împuternicirilor de reprezentare dată de centrală sau întreprindere.

Raportat la prevederile legale mai sus expuse, rezultă, credem, că în prezent, prin „conducătorul unității” în sensul art. 107 (1) din Codul muncii, urmează a se înțelege numai conducătorul unității cu personalitate juridică, iar nu și conducătorul unității cu gestiune economică fără personalitate juridică. Această concluzie rezultă fără echivoc din prevederile art. 75 din Legea nr. 5/1978, potrivit cu care, așa cum am arătat mai sus, șefii unităților componente ale centralei sau întreprinderii cu personalitate juridică, organizate pe structura de producție a acestora, pot încheia contracte cu persoane fizice sau juridice numai pe baza „împuternicirii de reprezentare” dată de centrală sau întreprindere. — În acest caz, emiterea deciziei de imputare „act de drept al muncii, dat în baza consimțământului general și prealabil al persoanei încadrate. la încheierea contractului de muncă, a supra părții legale, prestabilite, a acestui contract, parte legală ce cuprinde și regulile privitoare la răspunderea materială” (Sanda Ghimpu, „Dreptul muncii”. Răspunderea materială, Universitatea din București, Facultatea de drept, 1977, pag. 127—128), constituie un corolar firesc al delegării atribuției de a încheia contractul de muncă cu personalul muncitor în sarcina căruia se impune emiterea deciziei de imputare. Așadar, numai în acest caz —, al împuternicirii de reprezentare dată de întreprindere șefului unității cu ges-

tiune economică, dar fără personalitate juridică decizia de imputare se poate emite valabil de către o altă persoană decît conducătorul unității cu personalitate juridică (directorul întreprinderii). În acest sens, credem că redevin actuale prevederile pct. 3 din Decizia de îndrumare nr. 15 din 23 iunie 1963, a Plenului Tribunalului Suprem (în C.D., 1963, pag. 22—25), potrivit cu care „conducătorul unității investite cu personalitate juridică poate delega dreptul de a face angajări de personal cu toate consecințele care derivă din delegarea acestei atribuții, între care și dreptul de a lua convenitele măsuri de recuperare a daunelor cauzate de angajați, conform dispozițiilor din Codul muncii referitoare la răspunderea materială”.

Aplicarea acestei decizii de îndrumare ar urma însă să se facă numai cit îi privește pe conducătorii unităților cu gestiune economică, dar fără personalitate juridică organizate pe structura de producție a centralelor și întreprinderilor cu personalitate juridică, în sensul că, pe de o parte, centralele și întreprinderile le pot da împuternicire de reprezentare numai acestora pentru a încheia contractele de muncă cu personalul muncitor în subordine și că, aceștia vor putea emite valabil decizia de imputare numai dacă și în măsura în care au primit împuternicirea de reprezentare prin care sint autorizați să încheie în numele centralei sau întreprinderii contractul de muncă cu personalul muncitor din respectiva unitate fără personalitate juridică.

În rest, ținind seama de împrejuraarea că art. 39 din Legea nr. 5/1978 nu mai reproduce prevederea corespunzătoare din art. 55 litera „g” din Legea nr. 11/1971, cit și de atribuția impusă conducătorului de unitate cu personalitate juridică (directorul întreprinderii) prin prevederea de la litera „f” din art. 39 al Legii nr. 5/1978, delegarea competenței de a emite decizia de imputare de către conducătorul de unitate (întreprindere) nu mai poate avea loc în mod valabil.

De altfel, opinăm că — în materie de stabilirea răspunderii materiale prin decizia de imputare — competența nu este un drept subiectiv, ci o aptitudine legală conferită directorului întreprinderii (conducător al unității cu personalitate juridică) de a emite decizia de imputare în vederea realizării dreptului de creanță al unității, la care aceasta nu poate renunța. Aceasta denotă că directorul unității nu poate delega altui organ atribuția stabilită în sarcina sa (cu excepția cazului în care delegarea este autorizată de lege) și că, de asemenea, competența de emitere a deciziei de imputare — cu excepția cazurilor expres reglementate prin lege — nu poate fi preluată de organul ierarhic superior.

Pe de altă parte, ar fi nefirească împrejurarea ca, în baza imputernicirii de reprezentare dată de întreprindere, contractul de muncă să se încheie de șeful unității cu gestiune economică fără personalitate juridică, iar decizia de imputare să se emite de conducătorul unității cu personalitate juridică (directorul acesteia). Or, delegarea atribuției de a încheia contractul de muncă se face tocmai pentru a acorda o anumită independență șefului unității fără personalitate juridică și pentru a-l delega pe directorul unității cu personalitate juridică de atribuția perfectării contractelor — cu toate consecințele ce decurg din aceasta —, ceea ce nu s-ar realiza dacă toți, deciziile de imputare s-ar emite în continuare de conducătorul unității cu personalitate juridică.

O soluție unitară ar trebui să ne ducă la aceeași concluzie și în cazul deciziilor de imputare ce se emit de către directorul general al centralei. Având însă în vedere complexitatea mai mare a unei centrale decât a unei întreprinderi cu personalitate juridică, cit și prevederea expresă a art. 50 li-

tera „h” din Legea nr. 5/1978, credem că și sub imperiul acestui act normativ competența de a emite decizia de imputare poate fi delegată de către directorul general al centralei altei persoane cu funcție de conducere din centrală a căreia i s-a delegat și dreptul de a semna contractele de muncă ale personalului muncitor. Desigur, un al doilea caz în care decizia de imputare se emite de către o altă persoană decât directorul general al centralei este cel al șefului unei unități componente a centralei cu gestiune economică fără personalitate juridică, cărui i s-a dat, de către centrală, imputernicire de reprezentare pentru a încheia contractele de muncă cu personalul muncitor în subordine.

Au fost citeva din aspectele legate de implicațiile pe care le presupune noua Lege cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, în legătură cu emiterea valabilă a deciziilor de imputare, raportat la prevederile art. 107 (1) din Codul muncii.

Gheorghe BRĂNDUȘEA

contract economic

Precizări privind încheierea contractelor economice

Contractele economice se încheie de către unitățile socialiste în condițiile Legii nr. 71/1969 și ale HCM nr. 1011/1972. Semnarea proiectelor de contract cu obiecțiuni, ca și refuzul unor unități socialiste de a încheia contractele economice, ridică probleme la care ne vom referi în continuare.

Art. 4 din HCM nr. 1011/1972 prevede că, în cazul semnării contractului cu obiecțiuni, părțile sînt obligate să se întîlnească, dacă nu stabilesc altfel, la sediul unității furnizoare, spre a rezolva neînțelegerile privitoare la conținutul contractului.

În cazul cînd acordul nu se realizează, unitatea furnizoare este obligată să supună neînțelegerile spre rezolvare organelor competente, stabilite prin art. 10 din Legea nr. 71/1969.

Dacă unitatea furnizoare nu îndeplinește această obligație, sesizarea organelor menționate se poate face de către unitatea beneficiară. Situația se complică atunci cînd nici una dintre unitățile menționate nu remite neînțelegerile spre soluționare.

Practica arbitrală este orientată în sensul că omisiunea părților nu trebuie să ducă, de regulă, la concluzia că, în astfel de împrejurări, contractul economic rămîne neperfectat.

În acest sens, s-au reținut următoarele prin Decizia primului arbitru de stat nr. 3310/1978.

„În speță, neînțelegerile la proiectul de contract, formulate de beneficiară, nu au fost conciliate de părți și nici înaintate organelor tutelare, dar nu se poate conchide că neexistînd acordul părților asupra tuturor clauzelor contractului, acesta nu poate fi considerat încheiat și de aici concluzia că nu există temei pentru acordarea de penalități.

Contractul economic fiind instrument juridic de fundamentare și realizare a planului, nu este îngăduit nici uneia din părți să manifeste o atitudine pasivă în perfectarea acestuia, ambele părți fiind obligate să intervină pentru rezolvarea neînțelegerilor și să se comporte în așa fel, încît să înlătore orice dubiu cu privire la obligațiile ce și-au asumat...

Intrucît pîrita — furnizoare, deși a primit proiectul de contract semnat cu proces-verbal de neînțelegeri, nu și-a manifestat în nici un chip dezacordul său în legătură cu amendamentele formulate de reclamanta — beneficiară și nu a întreprins nimic pentru concilierea acestora la nivelul părților sau organelor tutelare, concluzia ce se impune, dintr-o asemenea conduită, este aceea a acceptării de către furnizoare a obiecțiunilor reclamantei — beneficiare, contractul considerîndu-se perfectat în atare condiții“.

Uneori, deducerea modului cum

s-a perfectat contractul este mai dificilă, deoarece restituirea contractului semnat cu obiecțiuni este urmată de un schimb de corespondență între părți, fără ca ele să rezolve în mod complet și univoc obiecțiunile și fără să fie sesizate organele prevăzute de art. 10 din Legea nr. 71/1969 în vederea soluționării obiecțiunilor nerezolvate la nivelul părților.

Asemenea aspecte pot fi deslușite în mod corespunzător, ținînd seama nu numai de comportamentul părților, dar și de împrejurarea dacă punctele lor de vedere corespund sau nu cu dispozițiile legale în vigoare și dacă sînt în concordanță cu sarcina concretă de plan în baza căreia s-a încheiat contractul.

Astfel, de pildă, în proiectul de contract, unitatea furnizoare a prevăzut următoarea clauză: „Contractul se consideră îndeplinit la termen în condițiile în care producția ultimei semidecade este predată organizației de transport pînă la sfîrșitul primei semidecade a lunii următoare de plan și cu livrări de $\pm 10\%$ față de cantitățile contractate“.

Pe calea obiecțiunilor, unitatea beneficiară a cerut suprimarea acestei clauze. Unitatea furnizoare nefiind de acord — pentru argumente deduse din posibilitățile sale de producție — a invitat-o pe cea beneficiară la concilierea neînțelegerii. Aceasta din urmă, însă, nu s-a prezentat. Se putea deduce, din acest fapt negativ, că unitatea beneficiară a renunțat la obiecțiuni?

Desigur, că nu, deoarece clauza în discuție contravenea repartiției care se cerea executată integral și la termen. Ea contrazicea, de asemenea, cerința ca obligațiile de livrare să fie ferme, deoarece numai în acest mod se asigură aprovizionarea corespunzătoare a unității beneficiare.

Refuzul de a contracta se manifestă fie prin refuzul unității furnizoare de a da urmare comenzii și de a emite proiectul de contract, fie prin refuzul unității beneficiare de a semna proiectul de contract care i s-a trimis.

Asemenea neînțelegeri precontractuale pot forma obiectul sesizării organelor prevăzute de art. 10 din Legea nr. 71/1969 numai în cazul contractelor ce se încheie pentru produse care formează obiectul planificării prin repartiții. Este o concluzie care se desprinde categoric din textul celui de-al doilea alineat al articolului citat și care este în concordanță cu necesitatea ca, în legătură cu produsele care nu fac parte din categoria menționată, unitățile socialiste să-și găsească singure partenerii contractuali.

Ca atare, în lipsa unui temei legal corespunzător, deciziile de obligare la contractarea unor produse pentru care se emit repartiții sînt inefficiente, fiind date cu depășirea competenței prevăzute de lege.

I. ICZKOVITS

Răspunderea materială pentru calitatea necorespunzătoare

În domeniul calității produselor, serviciilor și construcțiilor, răspunderea materială îmbracă unele caractere particulare determinate de specialitatea materiei. Aceste particularități nu au dimensiuni sau intensități care să ne pună în prezența unei alte răspunderi cu caracter patrimonial, ci se prezintă ca circumstanțe ale unor caracteristici ale răspunderii materiale.

● În concepția Codului muncii calitatea, funcția sau postul cel deține o persoană în cadrul unei unități socialiste nu influențează și nu condiționează răspunderea materială. În domeniul calității produselor legea face o asemenea distincție. Într-adevăr, din coroborarea dispozițiilor cuprinse în art. 71 cu cele ale art. 73 alin. 1 din Legea nr. 7/1977 rezultă că orice persoană din cadrul unei unități socialiste indiferent de funcția ce o deține, în afară de aceea de muncitor, răspunde pentru provocarea de rebuturi din vina sa, chiar dacă acestea se înscriu în limitele de pierderi tehnologice admise, în timp ce muncitorii își angrenează răspunderea lor materială numai în cazul în care rebuturile provocate din vina lor depășesc limitele maxime admisibile. Altfel spus, calitatea de muncitor constituie o cauză de exonerare când rebuturile, deși provocate cu vinovăție, se înscriu în limitele de pierderi tehnologice admisibile. Diferențierea pe care o face Legea nr. 7/1977 are în vedere împrejurările în care apar rebuturile în cadrul unităților producătoare. Într-adevăr, volumul total de rebuturi considerat de către ministere sau alte organe centrale ca făcând parte din pierderile tehnologice inerente procesului de fabricație și care deci prin aceasta reprezintă o limită maximală cu un nivel constant — cel puțin pe o perioadă de timp cit nu se modifică factorii specifici (vezi art. 70 alin. final din Legea nr. 7/1977) — în realitate nu este constant, ci variabil. Datorită perfecționării și specializării personalului, obținerii unei îndeminări, cunoașterii mai apropiate a instalațiilor și utilajelor, ori a tehnologiilor de fabricație se întâmplă de multe ori ca rebuturile inerente procesului de fabricație să fie mai puține decât cele stabilite prin limitele admisibile în perioada respectivă, după cum ele pot depăși această limită în anumite cazuri și intervale de timp. În prima ipoteză, când volumul rebuturilor inerente este inferior celui admis se poate întâmpla totuși ca să apară și unele cauzate din vinovăția personalului, suma ambelor categorii (a celor inerente și a celor datorate vinovă-

ției) înscriindu-se în limita admisibilă. Situațiile avute în vedere de prevederile cuprinse în art. 71 al Legii nr. 7/1977 sint — în esență — asemănătoare împrejurărilor în care sint admise perisabilitățile naturale ale mărfurilor determinate de depozitare, manipulare și transport: Este cunoscut că de multe ori, nivelul perisabilităților admise nu este atins în realitate și că în volumul total admisibil unele se datorează vinovăției personalului. În asemenea împrejurări, Plenul Tribunalului Suprem prin decizia de îndrumare nr. 1/1976 pct. 7 (în C.D., anul 1976, p. 23) — consacrând o soluție mai veche — a statuat că nu se pot acorda perisabilități dacă acestea se datoresc vinovăției personalului, chiar dacă ele se înscriu în limita admisibilă. Mutatis-mutandis, Legea nr. 7/1977 în art. 71 adoptă aceeași soluție în domeniul fabricării produselor, angrenând răspunderea materială a întregului personal — cu excluderea muncitorilor — pentru rebuturile provocate cu vinovăție, chiar dacă ele se înscriu în limitele admisibile.

Această distincție pe care o face legea are o deosebită însemnătate în cazurile în care rebuturile sint provocate din culpa mai multor persoane din care unele au calitatea de muncitori, iar celelalte fac parte din restul personalului unității.

În asemenea situații, răspunderea materială nu se stabilește astfel cum prevede art. 74 alin. 1 din Legea nr. 7/1977 în raport de contribuția fiecăruia la provocarea pagubei, acesta constituind un criteriu secundar, primul fiind calitatea de muncitor. Într-adevăr, dacă rebutul provocat cu vinovăție nu depășește limitele admisibile coautorul care are calitatea de muncitor nu va răspunde material, întreaga pagubă urmînd a se recupera de la ceilalți coautori care nu sint muncitori.

● O a doua particularitate a răspunderii materiale în domeniul calității reprezintă o derogare de la principiul limitării răspunderii la daunele efectiv suferite. Altfel spus, de regulă, prejudiciul supus recuperării este cel efectiv suferit de unitate, fără a se lua în calcul foloasele nerealizate, astfel cum prevede dispoziția cu caracter de principiu cuprinsă în art. 103 (1) din Codul muncii. Prin foloase nerealizate, Plenul Tribunalului Suprem, prin decizia de îndrumare nr. 1/1976 pct. 15, a statuat că urmează a se înțelege dobînda legală la sumele ce reprezintă prejudiciul adus unității.

Literatura de specialitate conferă însă — în unanimitate — o sferă mai largă noțiunii de folos nerealizat, considerînd că prin acest concept legea înțelege beneficiul nerealizat de unitate (Sanda Ghimpu, Răspunderea materială, București, 1977, p. 27, Șerban Beligrădeanu, Răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă, Editura științifică, București, 1973, p. 18).

Derogînd de la principiul limitării răspunderii materiale, statuat de Codul muncii, în baza căruia în evaluarea prejudiciului nu se ia în considerare beneficiul nerealizat de unitate, Legea nr. 7/1977, prin art. 76 precizează că la stabilirea pagubei suportată de unitate prin provocarea de rebuturi se ia în calcul prețul cu amănuntul legal fixat pentru produsul respectiv corespunzător calitativ. Or, în baza prevederilor Legii nr. 19/1971, în baza prevederilor Legii nr. 19/1971, în prețul de desfacere (cu amănuntul) este inclus atît beneficiul unității producătoare cit și al întreprinderii comerciale. Prevederile art. 76 alin. 1 din Legea nr. 7/1977 nu reprezintă însă o excepție de la programul instituit prin Decretul Consiliului de Stat nr. 208/1976, ci o aplicare a dispozițiilor art. 3 și art. 7 din acest act normativ în domeniul specific al calității.

● După cum este știut, în dreptul muncii gradul culpei (grea, ușoară sau foarte ușoară) nu are influență asupra răspunderii materiale și nici asupra întinderii acesteia. Altfel spus, și culpa cea mai ușoară atrage răspunderea materială.

Aceasta nu este o caracteristică singulară a răspunderii materiale din dreptul nostru. În legislația civilă contemporană a majorității statelor, gradul vinovăției nu mai are relevanță, răspunderea fiind atrasă indiferent de gravitatea culpei. În ce privește întinderea răspunderii materiale, Codul muncii în art. 105 stabilește un criteriu obiectiv pentru determinarea acesteia, dispunînd că prejudiciul se va defalca pe autori în măsura în care fiecare a contribuit la producerea lui. Un asemenea criteriu obiectiv se află în concordanță cu principiile legislației civile contemporane și este consacrat și în domeniul legislației calității prin art. 67 și art. 74 din Legea nr. 7/1977 în care se prevede că răspunderea materială se stabilește ținîndu-se seama de „măsura în care a contribuit fiecare la producerea (provocarea) pagubei“.

Ținînd seama de cele de mai sus, considerăm că formularea utilizată în art. 76 și 77 alin. 2 din Legea nr. 8/1977 nu este fericit aleasă, fiind în distonanță nu numai cu litera, ci și cu spiritul celorlalte legi. Într-adevăr, în textele sus-citate se prevede că răspunderea se stabilește potrivit gradului de culpabilitate sau gradului de vinovăție a fiecărui coautor, lăsîndu-se a se desprinde ideea că s-a renunțat

la criteriul obiectiv postulat de Codul muncii în art. 105 (1) și de Legea calității produselor și serviciilor. În ce ne privește, opinăm că prevederile art. 76 și 77 alin. 2 din Legea nr. 8/1977 suferă de o formulare inadecvată, deoarece nu se poate întrevedea nici un fel de justificare care să conducă la concluzia că spre deosebire de tot restul legislației noastre cu privire la instituția răspunderii materiale, în domeniul calității construcțiilor ar fi existat motive care să determine o reglementare derogatorie.

comerț exterior

Derularea transporturilor internaționale de mărfuri

În contextul cunoașterii rolului participanților la operațiunile de transport internațional, să urmărim în cele ce urmează câteva aspecte ale metodologiei derulării mărfurilor de comerț exterior legat de specificul de export: executarea de lucrări de construcții montaj în străinătate.

Operațiunile legate de expedierea în bune condițiuni a mărfurilor destinate șantierelor din străinătate, în afară de formalitățile obișnuite de export (de care ne vom ocupa în cele ce urmează), presupun, fără îndoială, și cunoașterea — la sosire — a unor reglementări privind modalitățile de descărcare a mărfurilor, scoaterea lor din vamă, supravegherea și transportul de la locul de descărcare pînă la șantier etc. (de care ne vom ocupa la finele acestei lucrări).

Înainte de întocmirea formalităților în vederea angajării mijlocului de transport pentru tonajul/volumul mărfurilor ce urmează să se expedieze, este necesar să se întocmească specificații separate pentru mașini, utilaje/echipamente și piese de schimb și separate pentru materiale. Toate aceste categorii de mărfuri, vor avea menționate greutatea și volumul (inclusiv dimensiuni pentru mașini/utilaje mai grele de 3 tone).

La mărfurile care se transportă, via mare, angajarea spațiului naval, se face prin întocmirea formularului Cerere de tonaj, care se înaintează către „Navlomar”. La completarea acestui formular, se va acorda o atenție mare asupra mențiunii datei asigurării disponibilității mărfurilor în portul de încărcare, cunoscîndu-se că respectarea datei de încărcare, duce la plata de contrastalii. Aceeași atenție trebuie acordată și mențiunii admiterii la încărcare a unor mărfuri pe puntea navei (on deck).

Angajarea spațiului maritim este comunicată de „Navlomar” după contactarea armatorilor, prin actul denumit Aviz de navlosire (după caz și Booking Note), în care este nominată nava (pavilion, clasificare, tdw/cbm,

În cadrul limitelor admisibile, pentru rebuturile săvîrșite de muncitori cu vinovăție, aceștia, potrivit art. 72 din Legea nr. 7/1977, nu vor fi retribuiți. Deși nu e o formă de răspundere materială, considerăm că neretribuirea muncii inutil consumată de muncitor, reprezintă totuși o formă de recuperare parțială a pagubei, motiv pentru care am socotit-o ca o particularitate a răspunderii muncitorilor pentru calitatea necorespunzătoare.

dr. C. JORNESCU

caracteristici etc.) și prevăzute toate condițiile de angajare ca: poziția navei, nivelul de navlu, norme de încărcare/descărcare, demurrage/despatch etc.

Formularul Dispoziția de transport și vămuire (în baza căreia se obține Declarația vamală), se întocmește separat pentru fiecare expediție (export definitiv sau export temporar), obținîndu-se în prealabil autorizațiile de export respective pentru materialele și pentru eventualele mașini sau echipamente care nu se mai returnează în țară. Organele vamale din R.S.R. aprobă exporturile temporare (fără cedare de valută) în baza întocmirii formularului Cerere de trecere a frontierei. Pentru evitarea aplicării amenzilor vamale, exporturile temporare trebuie urmărite cu atenție, obținîndu-se în timp util prelungirea termenului valabilității acestora, sau, la înapoierea în țară a mașinilor/utilajelor, lichidarea operațiunilor temporare.

Pentru îndeplinirea formalităților vamale de import a mașinilor și utilajelor exportate temporar către șantiere, corespondentul Romtrans (agentul de prestări de servicii), depune, în general, o garanție bancară — neplătindu-se taxe vamale — care la returnarea mărfurilor în R.S. România urmează să fie restituită.

Pentru mărfurile transportate în trafic maritim, la Dispoziția de transport și vămuire, se va anexa și Nota de comandă pentru conosament — în baza căreia se întocmește conosamentul (Bill of Lading) — cu menționarea la rubrica „Notify” a agentului care se ocupă de preluarea mărfii.

Tot la acest fel de transport, Avizul de asigurare este un formular a cărui completare și remitere este obligatorie, imediat la terminarea încărcării navei, cu indicarea valorii globale a mărfurilor încărcate pe navă și separat a celor încărcate pe punte. Este bine să cunoaștem că, de obicei, pentru mărfurile încărcate pe punte, armatorii pot oferi navluri mai mici

în comparație cu cele din hambare, dar întotdeauna prima de asigurare este mai mare pentru mărfurile încărcate „on deck” din cauza riscului ce le comportă.

Nu trebuie uitat că în funcție de comunicările „Navlomar” privind data începerii operațiunilor de încărcare a mărfurilor pe navă, se va solicita și obține de la Navrom — I.E.P. aprobarea acceptului de intrare și depozitare provizorie în port a mărfurilor din partea CCAI, acțiune care urmează a fi corelată și cu obținerea vagoanelor necesare transportului mărfurilor în portul de încărcare de către furnizori.

Mărfurile expediate pe cale terestră (feroviară/rutieră) sau aeriană, au la bază tot dispoziția de transport și vămuire — după caz și cererea de trecere a frontierei — în baza căreia se întocmește scrisoarea de trăsură feroviară/rutieră, frachtul aerian sau buletimul de mesagerie și se obține declarația vamală de export sau export temporar.

La expediere, documentul de transport (fracht, conosament etc.) va fi însoțit de specificații de conținut ale mărfurilor — separat mașini/utilaje/materiale, factura — separat pentru export definitiv/temporar, certificat de origine și alte documente prevăzute în contractul extern. Atît specificațiile cit și facturile trebuie să poarte viza Camerei de Comerț și Industrie al R.S. România și — după caz — viza Ambasadei țării respective.

Așa cum am arătat mai sus, indiferent de mijlocul de transport, în documentul de transport trebuie indicat agentul care se ocupă de toate formalitățile necesare ajungerii mărfurilor pe șantier (vidi pag. 10 notify). La alegerea acestui agent tranzitar trebuie să se țină seama de o serie de factori legați de prestația firmei, posibilitățile de operare, influența de care se bucură în rîndurile autorităților vamale, portuare, bancare etc., cunoscîndu-se că orice întîrziere în operațiunile de preluare a mărfurilor, conduce la plăți neeconomice și chiar la penalități (locații, magazinaje, contrastalii etc.).

Este bine să se precizeze că un tarif redus de prestații de serviciu, nu înseamnă o cheltuială convenabilă, atîta timp cît firma prestatoare de servicii nu poate interveni prompt pentru diminuarea timpului de staționare a mijlocului de transport, cît aceasta nu oferă utilaje și brațe de muncă corespunzătoare manipulării și transportului mărfurilor la șantiere.

Bazat pe aceste considerente, este recomandabil ca derularea mărfurilor destinate șantierelor în țara unde se execută lucrări de construcții-montaj să fie urmărită de un colectiv cu experiență în transporturi și expediții internaționale.

Pentru îndeplinirea sarcinilor sale în condițiuni de eficiență economică, acest colectiv trebuie să-și adapteze activitatea în conformitate cu reglementările oficiale din țara respectivă.

În funcție de tonajul/volumul mărfurilor programate pentru șantiere, grupul de șantiere aflat în străinătate, trebuie să-și asigure fondurile necesare plății taxelor vamale de import, taxe de manipulații (descărcări/încărcări), taxe de transport (de la locul descărcării din mijlocul de transport internațional pînă la șantiere), asigurării etc.

Astfel, urmărirea sosirii și evitarea staționării mijloacelor de transport, descărcarea și vămuirea mărfurilor la import, reexpedierea lor la șantier în vederea intrării acestora în circuitul șantierei, constituie activitatea de bază a acestui colectiv specializat în transporturi și expediții internaționale.

Redăm în cele ce urmează câteva din obligațiile acestui colectiv:

- urmărirea poziției navelor (sau altor mijloace de transport) avizate și sosirea lor în rada portului;

- primirea din țară a documentelor de expediție, conosamente (frachte), facturi, specificații, certificate de origine etc. și predarea lor pe seturi către agentul tranzitar, în vederea întocmirii formalităților vamale de import și către compartimentul de aprovizionare pentru repartizare pe depozit și șantiere a utilajelor/mașinilor și materialelor de construcții;

- depunerea prin CEC a contravalorii taxelor de import pe numele autorităților vamale, în baza declarațiilor vamale și a comunicării agentului tranzitar;

- stabilirea prealabilă cu organele portuare din portul de descărcare a condițiilor tehnice de operare și transport a unor mărfuri cu caracteristici speciale;

- urmărirea și luarea măsurilor corespunzătoare în vederea introducerii imediate a navelor la danele operative;

- tratarea și convenirea asupra normelor și condițiilor pentru operarea navelor, respectiv a descărcării de pe nave a mărfurilor sosite;

- urmărirea respectării normelor portuare de descărcare, stabilirea și imputarea nerespectării acestor norme;

- analizarea proceselor tehnologice de manipulare și transport care în anumite perioade, din cauza solicitării lor la maximum, pot provoca imobilizarea temporară a navelor în port, prelungind durata descărcării mărfurilor;

- supravegherea și recepționarea mărfurilor la descărcare din mijlocul de transport pe număr de colete, fel de marfă etc.;

- luarea măsurilor necesare care să asigure reducerea timpului de staționare a mijlocului de transport, vămuirea și reexpedierea mărfurilor la șantiere;

- stabilirea și recuperarea sumelor plătite eronat către vamă, agentul tranzitar sau cărașii;

- întocmirea eventualelor proteste către agentul naval pentru unele constatări (lipsuri, avarii) care ar implica daune imputabile armatorilor;

- luarea tuturor măsurilor pentru scoaterea mărfurilor din port, pentru evitarea taxelor de magazinaj;

- verificarea deconturilor privind plata taxelor vamale/tranzitare potrivit tarifului vamal de import/reglementărilor din țările de tranzit și al contractului de prestări de servicii;

- transmiterea de informații către I.C.E. din țară privind evitarea programării (angajării) navelor în perioadele de congestie portuară în porturile de descărcare;

- îndeplinirea formalităților necesare la utilajele-materialele de construcții sau diferite importuri de completare destinate activității șantierei, achiziționate direct de pe piața externă. Și în asemenea cazuri, este recomandabil ca mărfurile să se cumpere cu condiția de livrare FOB, dar la contractarea mărfii nu trebuie să se neglijeze cunoașterea frecvenței navelor în zona portului din țara beneficiarului lucrării și bineînțeles nici alte considerente (congestii portuare, lipsă mijloace de încărcare-descărcare, echipe de lucru — la un moment dat) care ar putea determina condiția CIF mai eficientă;

- pregătirea și întocmirea formalităților — la închiderea șantierului — pentru îndrumarea/transferarea sau returnarea în R.S. România a mașinilor/utilajelor pentru care s-au întocmit forme de import temporar;

- urmărirea permanentă a respectării obligațiilor ce revin armatorilor (cărașilor), agentului tranzitar, la operațiunile de descărcare, în concordanță cu practica și uzanțele portului/locului de descărcare a mărfurilor etc.

Paralel cu luarea măsurilor organizatorice în vederea desfășurării în cele mai bune condiții a operațiilor de mai sus, colectivul T.E.I. va căuta să-și îmbunătățească activitatea pentru a asigura derularea transportului în condiții de maximă eficiență economi-

că și de asigurare cu utilaje și materiale a șantierei.

La cele arătate, trebuie să adăugăm că pentru ICE care are în profil executarea de lucrări construcții montaj în străinătate, studierea mai atentă a reglementărilor vamale și în special a celor tarifare, poate duce la obținerea unor condiții contractuale avantajoase în domeniul prețurilor. De aceea, în activitatea pe care o desfășoară în țările respective, I.C.E. trebuie să urmărească permanent eventualele modificări care intervin în tarifele vamale, adoptînd prețurile mărfurilor destinate șantierei din străinătate noilor condiții vamale de import.

Luarea în considerație și a elementelor politicii vamale — care totdeauna sînt puse în valoare de marile firme comerciale — este de natură să sporească în mod sigur eficiența exporturilor de mărfuri destinate acestor șantiere.

Desigur, respectarea contractelor economice externe legate de executarea lucrărilor de construcții-montaj în străinătate, incumbă o bună colaborare a întregului grup aflat în străinătate (reprezentanți I.C.E., grupul de șantiere, Agenție economică etc.), în vederea urmării derulării mărfurilor prin punctele de frontieră de intrare (stații, porturi) în condiții de eficiență, operativitate și ritmicitate.

De altfel, așa cum am mai menționat, culegerea sistematică a datelor privind operativitatea agenților de prestări servicii care acționează în locul de preluare a mărfurilor, în vederea alegerii agentului potențial care prezintă seriozitate, se bucură de încredere și influență în raporturile sale cu autoritățile portuare, vamale, bancare etc., reprezintă o sarcină permanentă a întregului grup aflat în străinătate.

AL. HOSSU

raporturi de muncă

Aspecte privind schimbarea funcției

Dacă este adevărat că **necorespunderea profesională constituie motiv legal de desfacerea contractului de muncă**, din inițiativa unității, în conformitate cu art. 130 lit. e din C.M., unitatea nu este totuși îndreptățită să schimbe postul personalului, fără consimțământul acestuia.

Astfel pusă problema, la prima vedere, poate părea paradoxală. Cum se explică faptul că unitatea poate lua unilateral măsura gravă a desfacerii contractului de muncă, pentru necorespundere și nu poate lua o măsură mult mai ușoară, care modifică doar retribuția — dar oferă totuși posibilitatea personalului să muncească — decît cu **consimțământul prealabil** al acestuia?

Explicația trebuie găsită în faptul că încadrarea într-un anumit post se

face prin acordul celor două părți: unitate și persoana respectivă; prin urmare, prin încheierea contractului de muncă și cu această ocazie se stabilesc obligațiile reciproce ale părților. Obligația principală a persoanei este aceea de a-și îndeplini în bune condiții sarcinile de muncă ce îi revin, iar a unității, de a-i menține postul și de a-i plăti retribuția.

Încălcarea obligațiilor de muncă, din partea personalului, în sensul că nu face față sarcinilor profesionale, îndreptățește unitatea să procedeze la desfacerea contractului de muncă în condițiile prevăzute de art. 134 C.M., adică prin dispoziția scrisă a conducerii, cu arătarea motivelor, a prevederilor legale pe care se întemeiază și a organelor la care se poate ataca măsura.

Unitatea va acorda persoanei un preaviz de 15 zile lucrătoare (art. 131 C.M.) și totodată, are obligația să-i ofere „trecerea în altă muncă corespunzătoare, solicitând în acest scop sprijinul organului ierarhic superior și al organelor de repartizare în muncă, sau, după caz, să ia măsuri pentru recalificarea acestor persoane” (art. 133 C.M.).

Obligația de a oferi un alt post persoanei căreia urmează să i se desfacă contractul de muncă, pentru necorespondere, nu are cîtusi de puțin semnificația vreunui drept pe care l-ar avea unitatea de a trece persoana respectivă într-o muncă diferită celei anterioare, fără acordul prealabil al celui în cauză.

În această privință, practica Tribunalului Suprem este constantă. „Funcția pe care s-a obligat s-o îndeplinească un angajat — accentuează instanța supremă — trebuie socotită ca un element esențial al contractului socialist și nu poate fi schimbată în mod unilateral de acel ce angajează... Întrucît menținerea în serviciu a unui angajat este legată de cerința corespunderii sale în funcția ce i-a fost încredințată, în cazul cînd această cerință nu este îndeplinită, contractul de muncă poate fi desfăcut. **Totuși angajatul nu poate fi trecut în mod unilateral, sub motiv că nu corespunde serviciului, la o altă muncă decît aceea pentru care s-a realizat acordul părților**” (Tribunalul Suprem dec. civ. nr. 507/1953, în J.N. nr. 4/1953, p. 568; dec. civ. nr. 379/1955, în C.D. 1955, 2, p. 18; dec. civ. nr. 1281/1956; dec. civ. nr. 327/1966; dec. civ. nr. 202/1966, J.N. nr. 9/1966, p. 117).

Trecerea unei persoane din funcția de economist în aceea de contabil, cu diminuarea retribuției, sub motiv de necorespondere, este asimilată de Tribunalul Suprem desfacerii contractului de muncă, deoarece se schimbă elementele acestuia (Trib. Suprem dec. civ. nr. 165/1977, R.R.D. nr. 6/1977, p. 59).

Dacă schimbarea funcției apare necesară pentru o mai bună organizare a serviciului, iar interesele personalului nu sînt nesocotite — în sensul că i se menține încadrarea, retribuția și celelalte condiții de muncă esențiale — hotărîrea trecerii acestuia în altă muncă, în mod unilateral de către unitate, este justificată. Soluția contrară ar fi de natură să aducă prejudicii unității (Trib. Suprem dec. civ. 202/1966, în C.D. 1966, p. 202).

Va fi necesar acordul prealabil al persoanei căreia i se schimbă funcția dacă pentru noul post este prevăzută o retribuție inferioară, indiferent de faptul că lucrînd în acord, sau primind anumite sporuri speciale, suma realizată nu se diminuează (Trib. Suprem, dec. civ. 1499/1956; dec. civ. nr. 708/1963).

Nici chiar în cazul cînd în unitate a avut loc o reducere reală de posturi, conducerea nu este îndreptățită să încadreze persoane al cărei post a

fost desființat, în altul, cu o retribuție inferioară, fără acordul prealabil al celui în cauză. Ea va avea obligația, cerînd și sprijinul organului ierarhic superior și al forțelor de muncă, să-i ofere trecerea în altă muncă corespunzătoare și eventual un post cu o retribuție inferioară, iar în caz de neacceptare, să-i desfacă contractul de muncă în baza art. 130 lit. a din C.M. (pentru desființare de posturi). Refuzul persoanei în cauză de a accepta un post cu o încadrare inferioară, nu poate fi privit ca o abatere disciplinară și nu justifică desfacerea contractului de muncă pe acest din urmă temei (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 9/1977, în R.R.D. nr. 7/1977 p. 68).

Prin muncă corespunzătoare în sensul art. 133, alin. 1 din C.M. se înțelege acea activitate „care corespunde pregătirii profesionale și vechimii persoanei în cauză, precum și unei norme întregi, dacă persoana a avut o atare normă”. (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 399/1977 R.R.D. nr. 9/1977 p. 60). O muncă ce ar pune în pericol viața ori sănătatea persoanei respective nu poate fi socotită corespunzătoare în sensul legii, chiar dacă retribuția nu ar fi modificată. În consecință apare necesar acordul prealabil al acesteia (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 327/1966).

În concluzie, ori de cîte ori unitatea constată că o persoană încadrată în muncă nu-și poate realiza sarcinile, nu o poate trece în alt post, cu o încadrare și retribuție inferioară, decît cu acordul prealabil al acesteia.

Dispoziția unității de schimbare a postului este abuzivă, echivalînd cu o modificare unilaterală a contractului de muncă și instanța de jurisdicție a muncii va anula măsura, dispunînd reintegrarea celui în cauză în postul anterior. Unitatea va fi în drept să procedeze la desfacerea contractului de muncă al persoanei pentru necorespondere, în conformitate cu art. 130 lit. e din C.M., oferindu-i trecerea în aceeași unitate, într-un post cu o încadrare inferioară, iar în caz de refuz, trecerea în altă muncă corespunzătoare, solicitînd sprijinul organului ierarhic superior și al forțelor de muncă. În acest din urmă caz, încadrarea urmează a fi făcută în altă unitate. Dacă persoana vizată nu va accepta nici una din soluțiile de mai sus, unitatea poate să-i desfacă contractul de muncă în baza art. 130 litera e din Codul muncii pentru necorespondere.

Dr. Vasile GIONEA

Practică arbitrală internațională

Inadmisibilitatea compensării în cadrul unor raporturi juridice diferite

Comisia de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț a Republicii Populare Polone a fost confruntată cu un litigiu dintre o întreprindere română de turism internațional automobilistic și o întreprindere poloneză de turism internațional automobilistic. Întreprinderea română, în calitate de reclamantă, a cerut ca pîrita, întreprinderea poloneză menționată mai sus, să fie obligată să plătească o sumă de bani, reprezentînd contravaloarea prestațiilor de servicii turistice efectuate pe bază de comision de prima întreprindere celei de-a doua.

În întîmpinare, întreprinderea poloneză a arătat că nu a efectuat plata prestațiilor turistice intrucît a considerat că, în cadrul unui contract încheiat anterior, între aceleași părți, referitor însă la vînzarea unor produse, a plătit o sumă mai mare decît trebuia și că ar opera deci o compensare.

Potrivit art. I § 1 și 2 din Convenția încheiată de țările membre C.A.E.R. la Moscova la 26 mai 1972 (ratificată de țara noastră prin Decretul nr. 565/1973) litigiile care apar în procesul de colaborare economică și tehnicoștiințifică a țărilor participante la convenție, se soluționează pe cale arbi-

trală, cu excluderea competenței instanțelor de stat. Pentru acțiunea reconvențională sau pentru cererea de compensare, Convenția de la Moscova (art. II § 3) atribuie competența instanței de arbitraj sesizată cu acțiunea principală, deci unei alte instanțe decît cea care ar fi fost competentă potrivit regulilor generale de competență, instituindu-se, așadar, o prorogare legală de competență.

Pentru ca această prorogare să poată opera, se impun două condiții, și anume: instanța să fi fost bine sesizată cu acțiunea principală; izvorul pretențiilor din acțiunea reconvențională sau cererea de compensare să decurgă din același raport juridic ca și acțiunea principală, să aibă deci aceleași părți, același obiect.

În speța care face obiectul comentariului nostru există două contracte distincte: un contract de vînzare-cumpărare și un contract de prestări de servicii turistice. Suma plătită de întreprinderea poloneză reprezintă contravaloarea produselor vîndute, la prețul modificat prin Decretul nr. 98 din 19 martie 1974, preț comunicat părții poloneze la 21 martie 1974. Art. 2 din contractul de vînzare-cumpărare încheiat de părți prevede că

orice schimbare a prețului, comunicată de vânzător, urmează a fi pusă în practică de cumpărător în trei zile de la primirea comunicării. Or, în speță noul preț a fost comunicat în termen și, de altfel, suma achitată de întreprinderea poloneză reprezintă contravaloarea produselor vindute la noul preț.

În afară de aceasta, pentru a opera compensarea trebuie să fie vorba, potrivit Convenției de la Moscova, de același raport juridic, adică să fie vorba de aceleași părți, referitor la aceleași drepturi și obligații și să aibă același obiect. În speță, avem în față două raporturi juridice distincte: există identitatea subiectelor între care se stabilesc raporturile juridice dar, conținutul și obiectul celor două ra-

porturi juridice diferă. Astfel, în privința conținutului, primul contract privește o obligație de a da, în timp ce al doilea contract privește o obligație de a face. Obiectul este de asemenea diferit, fiind cel al actului juridic prin care se creează, se modifică sau sting raporturile juridice, cu drepturile și obligațiile din conținutul lor.

În concluzie, considerăm corectă soluția Comisiei de arbitraj de la Varșovia care, prin Hotărârea nr. 141 din 27 septembrie 1978 a obligat întreprinderea poloneză pînă la plata serviciilor turistice prestate de reclamantă, în baza contractului încheiat de părți.

Irina MOROIANU
Otto REINDL

asigurări

Sarcinile organizațiilor socialiste privind activitatea de asigurare

Decretul nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat, devenit Legea nr. 19/1972, și H.C.M. nr. 1715/1971 pentru stabilirea unor măsuri în executarea Decretului nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat prevăd, printre altele, ca ministerele, celelalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare, precum și organizațiile economice, întreprinderile și instituțiile subordonate acestora să acorde sprijin pentru popularizarea asigurărilor, încheierea asigurărilor facultative, încasarea primelor la aceste asigurări și recrutarea de lucrători retribuți pe bază de tarife.

Potrivit legii, prin „aportul pe care îl aduce la menținerea continuității procesului de producție și a integrității proprietății socialiste și personale, prin crearea pentru populație a unor mijloace suplimentare de prevedere și economisire, activitatea de asigurare contribuie la progresul economic și social al țării”. Definind astfel, cu extremă claritate, rolul activității de asigurare, legea consemnează importanța dezvoltării asigurărilor de stat în concordanță cu dezvoltarea întregii vieți economice și sociale a țării și, în consecință, stabilește sarcinile exprese la care ne referem mai sus tuturor organelor de stat.

În prezent, Administrația Asigurărilor de Stat practică peste 70 de forme de asigurări de bunuri, de persoane și de răspundere civilă, cea mai mare parte fiind asigurări ce se încheie cu populația. Popularizarea temeinică a acestor asigurări, informarea corectă și completă a populației cu privire la drepturile și obligațiile decurgînd din asigurare constituie o condiție indispensabilă creșterii numărului de asigurați și permanentizării raporturilor de asigurare. În această privință crea-

rea cadrului corespunzător desfășurării muncii de popularizare, este potrivit legii, una din sarcinile cu privire la sprijinirea activității de asigurare a fiecărei organizații socialiste.

Posibilitățile sînt multiple, iar formele de realizare a sprijinului variate, între care menționăm:

— participarea delegațiilor ADAS la unele adunări ale colectivelor de lucrători, în cadrul cărora să expună diversele forme de asigurare și caracteristicile acestora (asigurări de viață, pentru cazurile de accidente, de bunuri, răspundere civilă auto etc.);

— transmiterea prin stațiile de radiofonicare a unor scurte anunțuri privind asigurările și utilizarea acestora;

— amenajarea în incinta organizațiilor socialiste de „Colțuri ADAS” unde să se expună materiale de popularizare a asigurărilor;

— publicarea de articole, în gazetele de perete ale organizațiilor socialiste, care să cuprindă informații, precum și cele mai adecvate metode folosite în activitatea de extindere a asigurărilor facultative;

— difuzarea de prospecte, pliante sau alte tipărituri, puse la dispoziție de unitățile ADAS.

Așa cum arătam, organele și organizațiile socialiste au sarcina de sprijinire a acțiunilor ce se organizează de Administrația Asigurărilor de Stat pentru cuprinderea în asigurare a unui număr cît mai mare din personalul muncitor al acestor organizații, pentru încasarea la scadență a primelor și reînnoirea la termen a asigurărilor, extinderea rețelei de mandatar ADAS și activizarea celor existenți.

În realizarea acestor sarcini la un nivel superior prin perfecționarea metodelor și mijloacelor de acordare a

protecției economico-sociale pe calea asigurărilor de stat, prin Ordinul nr. 120/1976 al ministrului finanțelor, succursalele ADAS au fost autorizate, conform legislației în vigoare și pe baza experienței acumulate, să încheie convenții de mandat cu oricare organizație socialistă pentru contractarea de către acestea, cu personalul lor muncitor, de asigurări facultative și încasarea primelor la aceste asigurări.

Pentru buna desfășurare a activității în cadrul convențiilor de mandat și dezvoltarea în ritm susținut a asigurărilor este necesară instruirea temeinică de către unitățile ADAS, îndrumarea și controlul muncii desfășurate de lucrătorii unităților respective cărora li se repartizează sarcini în legătură cu operațiunile referitoare la încheierea asigurării și încasarea primelor. În mod deosebit trebuie insistat asupra circuitului documentelor și a valorilor, precum și asupra însușirii temeinice a condițiilor de asigurare pentru a se putea da lămuriri corecte celor ce doresc să se asigure și pentru ca la încheierea contractelor să se respecte prevederile condițiilor de asigurare și caracterul facultativ al acestora.

În toate organizațiile socialiste, inclusiv în cele în care nu s-au încheiat încă convenții de mandat, sprijinul pentru încasarea la scadență a primelor și înnoirea la termen a asigurărilor — ceea ce asigură menținerea și și continuitatea drepturilor din asigurări — este necesar să se îndrepte în special spre extinderea formei de încasare a primelor pe bază de „Consimțămînt scris” al asiguraților, iar în vederea extinderii rețelei de responsabili cu asigurările, este indicat ca organizațiile socialiste să desemneze pe cei mai deștinați lucrători, care se bucură de autoritate și prestigiu în colectivele respective de muncă.

Cunoscînd că activitatea de asigurare are caracter continuu, în temeiul art. 15 din H.C.M. nr. 1715/1971 prin care se recomandă organelor sindicatelor să acorde sprijin organelor și organizațiilor de stat în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin referitoare la activitatea de asigurare, în multe organizații socialiste comitetele sindicatelor analizează periodic desfășurarea acțiunilor de asigurare în unitățile respective. Extinderea acestor metode poate contribui nemijlocit la îndeplinirea sarcinilor ce revin, potrivit legii, organizațiilor socialiste cu privire la recrutarea și activizarea responsabililor cu asigurările, la creșterea numărului de asigurați, încasarea la zi a ratelor de primă, reînnoirea la scadență a asigurărilor ce expiră și prin acestea la îmbunătățirea continuă a metodelor și mijloacelor de acordare a protecției economico-sociale oame-nilor muncii, pe calea asigurărilor de stat.

M. RECE

Întrebări și răspunsuri

● **AURELIU DRAGALINA, Timișoara** — Din scrisoarea dv. rezultă că sînteți absolvent al învățămîntului superior economic și că aveți o vechime în specialitate îndelungată (peste 24 ani). În această situație puteți ocupa atît funcțiile de șef birou și șef serviciu, cit și funcția de economist principal. Clasele de retribuire prevăzute pentru funcțiile respective sînt diferite, ținînd seama de grupa de ramură din care face parte unitatea unde vă veți încadra și de gradul întreprinderii.

Funcția de economist principal II este de execuție, în timp ce funcția de șef birou este de conducere. Aceste funcții nu sînt echivalente.

● **FLORIAN URZICEANU, Ștefănești-Arges** — Retribuția tarifară primită în perioada detașării nu putea fi menținută atunci cînd ați revenit în vechea funcție. Decretul privind desființarea impozitului pe retribuție (nr. 196/1977) n-a prevăzut o altă retribuție pentru personalul care a beneficiat — pînă la 1 iulie 1977 — de reducerea cu 50% a impozitului. Din cele de mai sus rezultă că la stabilirea pensiei se vor lua în considerare retribuțiile tarifare de încadrare din 60 de luni succesive, din ultimii 10 ani de activitate.

● **CALIBE IBRAM, Constanța** — Legea nr. 12/1971 prevede drept condiție pentru ocuparea funcției de contabil principal o vechime minimă de 5 ani în specialitate. Îndeplinirea acestei condiții, pe lîngă aceea a studiilor cerute, nu determină obligația unităților de a încadra persoanele respective în funcțiile de contabil principal. O asemenea încadrare necesită posturi corespunzătoare vacante în schema unității.

● **P. DELCOMIR, Galați** — Legea nr. 57/1974, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 4/1978, n-a fost republicată. Urmează ca la rezolvarea problemelor să țineți seama de modificările intervenite.

● **S.M.A. STINGĂCEAUA, județul Mehedinți** — Contabilul șef cu studii medii, indiferent de vechimea în muncă, nu poate fi transferat la o altă unitate, într-o funcție pentru care este prevăzută cerința absolvirii învățămîntului superior. Potrivit art. 200 din Legea nr. 57/1974, pensionarul care se reîncadrează în muncă după desfacerea contractului din inițiativa sa se retribue la nivelul de bază prevăzut pentru funcția în care s-a reîncadrat. Acordarea, în viitor, a gradățiilor se poate face numai în condițiile prevăzute de art. 33 din legea sus-menționată, respectiv a Legii nr. 12/1971.

● **GH. A. BURLACU, Iacobi, Suceava** — Singura posibilitate de retribuire suplimentară a celor doi maiștri instructori la care vă referiți în scrisoarea dv. este aceea prevăzută de art. 144 din Legea nr. 57/1974. Cadrele didactice pot fi retribuite cu ora pentru acoperirea unor posturi vacante, fără ca totalul sumelor încasate să poată depăși, în medie pe an școlar, 25% din retribuția funcției didactice îndeplinite.

● **VALENTIN HAIDU, Sighetul Marmăției** — Atunci cînd soțul nu îndeplinește condițiile pentru a putea fi beneficiar al alocației de stat pentru copii, titulară a acestui drept devine soția, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de art. 25 din Decretul nr. 246/1977.

● **Asociația economică industrială Vitomirești, județul Olt** — Decretul nr. 246/1977 nu prevede nici o derogare cu privire la plata drepturilor de alocație de stat pentru copii. În situația prezentată de dv. se aplică prevederile art. 12 din decretul sus-menționat.

● **GHEORGHE FLAMAROPOL, Cărci** — Perioada cit o persoană a fost încadrată pe funcția de calculator principal salarii nu se include în vechimea în specialitate economică. Funcția respectivă face parte din categoria personalului administrativ. Ca atare, nu este posibil să fiți promovat în funcția de revizor contabil principal cu studii medii înainte de împlinirea vechimii minim necesare de 8 ani.

● **ANTON THIEL, Sinnicolaul Mare** — La promovarea dv. în funcția de tehnician principal, pentru care îndepliniți condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971, urmează să fiți încadrat cu o clasă de retribuire în plus, față de aceea avută în prezent (art. 33(3) din Legea nr. 57/1974).

● **STAN NĂSTASE, Baldovinești, Olt** — Potrivit art. 25 alin. (5) pensia pentru invaliditate de gradul III împreună cu retribuția primită pentru munca depusă (1/2 normă) nu poate depăși 70% din retribuția avută la data stabilirii gradului de invaliditate, actualizată. Această prevedere se referă la persoanele încadrate în grupa a III-a de muncă. În consecință, atunci cînd retribuția pentru 1/2 normă, împreună cu pensia, depășesc acest plafon, se reduce în mod corespunzător pensia de asigurări sociale. Dacă retribuția pentru 1/2 normă împreună cu pensia nu depășesc plafonul de 70% se plătește pensia integral și desigur și în cazurile cînd împreună (retribuția cu pensia) se realizează mai puțin de 70%.

● **IOAN TRUȚĂ, Tg. Mureș** — Sumele corespunzătoare diminuării retribuției tarifare pentru nerealizarea sarcinilor proprii nu se restituie, spre deosebire de sumele corespunzătoare diminuărilor de retribuții determinate de nerealizarea integrală a sarcinilor și indicatorilor decurgînd din planul unității. Aceste diminuări se pot restitui — parțial sau integral — în condițiile legii. Există posibilitatea ca în toate cazurile de diminuări de retribuții să se poată contesta justetea măsurii luate.

● **PUICA IONESCU, București** — Concediile medicale acordate pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății, îngrijirea copilului bolnav, nu sînt deduse din calculul vechimii în specialitate. Decretul nr. 54/1975 nu face referiri la calculul vechimii în specialitate pentru efectuarea stagiului. Concediile medicale acordate în baza H.C.M. nr. 880/1965 nu prelungesc stagiul în producție prevăzut de Decretul nr. 54/1975.

● **IOSIF MIHU, Sibiu** — În ipoteza în care, atunci cînd ați fost încadrat în muncă la Aiud, în buletinul de identitate s-a făcut mențiunea privind domiciliul dv. în acest oraș, la transferarea și mutarea efectivă în orașul Sibiu puteți beneficia de drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974. Dacă domiciliul dv. a fost menținut la Sibiu n-aveți asemenea drepturi, deoarece ați fost transferat în localitatea unde domiciliați.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR BLOC P 1, Cluj-Napoca** — „Administrația imobilelor“ a fost reeditată și o puteți găsi la chioscurile de difuzare a presei.

● **U.F.E.T., Intorsura Buzăului** — În Suplimentul nr. 10 am comunicat tov. Gh. Flamaropol că lucrarea Raporturi de muncă vol. III este în curs de apariție și nu că a apărut, așa cum eronat ați interpretat dv.

● **ÎNTRERINDEREA MINIERĂ, Rimnicu Vilcea** — Am transmis comanda dv. serviciului nostru de difuzare.

● **VASILE BUZAN, comuna Lechința, județul Bistrița Năsăud, M. AILINCAI, Iași** — Am transmis opiniile dv. organelor competente.

● **CONSTANTIN STAIUCU, Focșani; LUDOVIC TAMĂȘ, Odorhei** — Serviciile financiare vă decontează cheltuielile de deplasare conform legii.

● **LAZĂR POMPILIU, București** — Sumele primite pentru activitatea C.A.R. sînt impozabile.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de producție produse noi

1 INTREPRINDEREA DE UTILAJ CHIMIC GAEȘTI

Telefon 10379

2

INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI

AUTO - PRAHOVA

RULMENȚI :

- 6000 buc. 30
- 6005 buc. 40
- 6006 buc. 20
- 6007 buc. 20
- 6008 buc. 30
- 6013 buc. 20
- 6016 buc. 10
- 6203 buc. 1000
- 6209 buc. 350
- 6210 buc. 50
- 6211 buc. 70
- 6315 buc. 60
- 6322 buc. 6
- 6409 buc. 70
- 1302 buc. 15
- 1305 buc. 40
- 1310 buc. 50
- 1316 buc. 18
- 2216 K buc. 20
- 2218 K buc. 20
- 2309 K buc. 10
- 2310 K buc. 10
- Nu 2216 buc. 10
- Nu 2218 buc. 9
- Nu 2313 buc. 5
- Na 4907 buc. 30
- Na 4912 buc. 10
- NN 3012 K buc. 15
- NN 3015 buc. 4
- NN 3016 buc. 20
- 22230 buc. 6
- 22310 K buc. 10
- 23036 buc. 33
- 7209 B buc. 60
- 4200—3200 buc. 50
- 3208 buc. 50
- 30212 buc. 15
- 30213 buc. 30
- 30218 buc. 10
- 3022 buc. 10
- 30230 buc. 4
- 30316 buc. 8
- 30318 buc. 8
- 32312 buc. 20
- 32313 buc. 20
- 32315 buc. 6
- 31312 buc. 7
- 51115 buc. 30

- 51117 buc. 28
- 51118 buc. 20
- 51124 buc. 30
- 51144 buc. 4
- 51152 buc. 2
- 51209 buc. 30
- 51216 buc. 66
- 52306 buc. 20
- 942/15 buc. 30
- 804704 buc. 80

MOTOARE :

- ASI B3 — 1,1 kw × 1000 t/m buc. 2
- ASI B3 — 10 kw × 1500 t/m buc. 2
- ASI B3 — 11 kw × 750 t/m buc. 1
- AS B3 — 1,1 kw × 750 t/m buc. 1
- ASI B3 — 2,2 kw × 750 t/m buc. 3

REDUCTOARE DE TURATIE :

- 2 NA 18 × 5,5/1500 V05 buc. 1
- 3 LA 45 × 1,5/1000 V05 buc. 3
- 3 RA 45 × 5,5/1500 V05 buc. 1
- RV 40/25 — 0,75/1500 buc. 1

2

PIESE AUTOMOTOR MERCEDES :

- Ax pompă apă 3212010105 buc. 2
- Arbore cotit motor 3520305601 buc. 1
- Arbore cu came 3520502101 buc. 2
- Arc supapă compresie 312131008 buc. 22
- Arc supapă motor 3220530420 buc. 18
- Bucși arbore came 3210510112 buc. 3
- Chiloasă motor 3520105120 buc. 1
- Cilindru compresie 3521311602 buc. 4
- Conductă presiune 3520701733 buc. 6
- Idem 350701833 buc. 6
- Idem 350701933 buc. 6
- Idem 3520702033 buc. 6
- Conductă preaplin 3520702235 buc. 6
- Conductă presiune 3520701535 buc. 6

- Idem 3520701633 buc. 6
- Culbutori evacuare 3520500634 buc. 12
- Culbutori admisie 3520501033 buc. 12
- Cuzineți palier CM. 3585860003 set. 1
- Idem RI. 3525860203 set. 3
- Idem R2. 3525860503 set. 2
- Cuzineți bielă R. 1. set. 1
- Element pompă injecție buc. 20
- Element filtru ulei buc. 7
- Idem motorină 0001849025 buc. 5
- Flanșe mot. pompă 3522016012 buc. 1
- Lagăr bielă compresie 354310633 buc. 6
- Ghid supapă evacuare 3120531630 buc. 30
- Idem admisie 3120530230 buc. 30
- Garnitură pompă apă 0002012719 buc. 16
- Idem baie ulei 352586031 buc. 8
- Idem clincherit 3522010480 buc. 1
- Idem 3522010580 buc. 1
- Idem chiulasă 352860390 set 14
- Pinion ax cu came 3120520601 buc. 2
- Pinion arbore motor 3520520003 buc. 2
- Pompă apă 3502002301 buc. 1
- Pompă ulei buc. 1
- Piston compresie CN. 321/301017 buc. 5
- Idem RI. 3211300017 buc. 4
- Idem motor R 2. 3580301419 buc. 6
- Seaua supapă admisie 358051631 buc. 30
- Idem evacuare 3520531632 buc. 30
- Idem compresie 3121310531 buc. 10
- Idem 3121310331 buc. 10
- Semicuzinet biele compresie 3521310333 buc. 6
- Siguranță supapă 3120530127 buc. 24
- Simeringuri 0069975446 buc. 10
- Supapă admisie 3520530101 buc. 18
- Idem evacuare 3520431501 buc. 18
- Idem compresie 3121310176 buc. 22
- Idem refulare 0000741415 buc. 8
- Șurub culbutori 3120550301 buc. 24
- Tije tacheți 3520540005 buc. 24
- Tub de cauciuc 3405010382 buc. 1

NOU! NOU! NOU!

Detergenți DERO cu calități superioare

Pentru a veni în sprijinul oamenilor muncii din întreprinderile industriale, întreprinderile agricole de stat și cooperatiste, precum și în sprijinul gospodinelor, cunoscuta și apreciată întreprindere „DERO” din Ploiești a asimilat noi produse. Calitățile superioare ale detergenților ce poartă marca „DERO” au determinat ca o însemnată parte din producție să fie exportată în diverse state ale lumii.

În cele ce urmează prezentăm :

GALITENS – 25

Detergent soluție pentru uz veterinar, are excelente proprietăți de înmuiere, dezincrustare, îndepărtare a murdăriei.

Este un dezinfectant destinat spălării adăposturilor și abatoarelor de păsări și animale mari, pentru spălarea bateriilor de creștere a puilor și a altor construcții din sectorul zootehnic.

„GALITENS – 25” asigură o rapidă curățire a suprafețelor murdare.

Se utilizează în soluții apoase de concentrație 1–5‰.

Nu sînt necesare măsuri speciale de protecție.

Nu are acțiune corozivă asupra utilajelor.

„GALITENS – 25” se livrează în butoaie de tablă a 200 l.

LUXIL

Este un detergent soluție fabricat pe bază de amestec de substanțe tensioactive de tip amoniac și neionic. Se întrebuințează la spălarea mecanică sau manuală a veselei, faianței și pardoselilor din mozaic.

Se utilizează în soluții apoase de 1–4‰.

Produsul se ambalează în flacoane din material plastic de 250 ml. Pentru beneficiarii care doresc cantități mai mari se ambalează și în butoaie din tablă de 200 l.

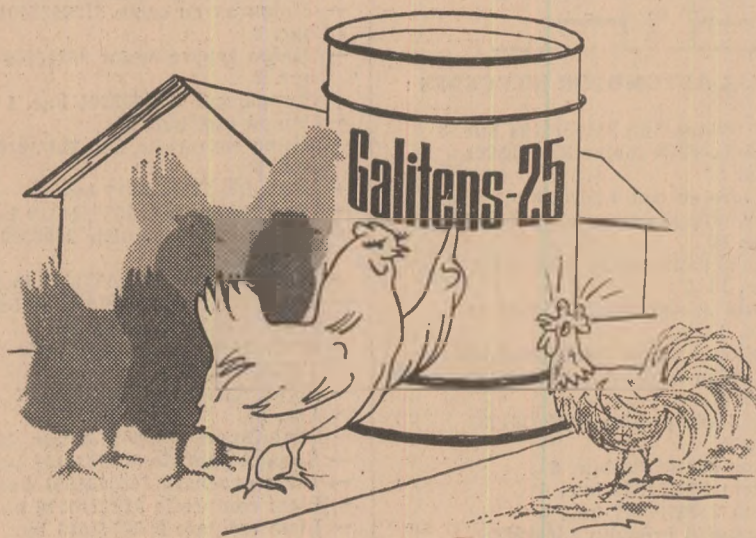
Are culoare galben-brun, cu miros plăcut de citrice.

SAL

Detergentul Sal este fabricat pe bază de amestec de agenți de suprafață tot de tip amoniac și neionic. Are un aspect brun-roșcat, cu un conținut în substanță activă de spălare de minimum 26‰.

Se întrebuințează la spălarea manuală sau mecanică a caroseriilor autovehiculelor, precum și altor suprafețe metalice. Înainte de folosire trebuie îndepărtată murdăria de pe suprafața vopsită. Pentru o curățire rapidă se prepară o soluție apoasă cu circa 5 gr. la litrul de apă.

Și acest produs se poate ambala, la cerere, în flacoane din material plastic sau butoaie de tablă.

Gospodarii de la voi nu folosesc
noul produs „Galitens-25” ?

Folosiți cu toată încrederea
produsele cu marca „Dero”
Ploiești.

Comenzile se primesc

pe adresa :

INTREPRINDEREA

„DERO” – PLOIEȘTI

Str. Republicii nr. 291

Telefon : 3.15.28 – 3.28.38